

Šiame numery

NOSTALIGIJA IR POTENCIALI KŪRYBA.
JONAS AISTIS APIE KANAUNINKO JUOZO TUMO - VAIŽGANTO SAULĖLYDŽIO DRAMĄ.
DANQUOLĖS SADCNAITĖS AILERASCIAL KOVOS SU LENKAIS PRIEŠ 50 METŲ — ISTORINĖ 1920 M. KARO VEIKSMŲ APZVALGA.
ASTUONIOLIKTOJO SIMTMEČIO ITALŲ TĖPŲ PARODA CHICAGOJE.
SOLZENICINAS AMERIKOS SCENOJE.
VINCO KRĖVĖS VARDŲ PREMIJA PASKIRTA K. BARENUI.
H. RADAUSKO MIRTIS PAMINĖTA IR OKUPUOTOJŲ LIETUVŲJŲ KULTŪRINĖ KRONIKA.
MOTERŲ GYVENIMAS.

Nostalgija ir potenciali kūryba

Vien tik paviršutiniškai pažvelgus į mūsų išeivijos literatūrą ir spaudą, krenta į akis vienas, vis pasikartojantis motyvas, nuo kurio mes, atrodo, kad ir kiek besistengtume, negalime pabėgti ir be jo mūsų egzistencija gal net prarastų didesnę dalį savo prasmės. Tą motyvą — leitmotyvą — atrodo, galima drąsiai pavadinti *žmogumi be tėvynės*, kurio dvasioje tragiškas tėvynės netekimas tapo kartu beveik pagrindiniu, jį judinančiu ir giliai emocijas sukeliančiu veiksnium, rašant straipsnius, kuriant nostalgikišką poeziją, prozą, novelles, romanus. Ir nesvarbu net, ar netekęs tėvynės žmogus būtų tradicinis kūrėjas rašytojas, ar avangarde stovįs išdidus, keistas ir iš paviršiaus gal nežinia ką galvojęs modernus rašytojas — visi jie, neišodami širdyje tą patį praradimo jausmą, nepajėgia ir, reikia pripažinti, nepajėgiu to skausmingo išpaudimo ištrinti.

Kaip įvertinti tada nuomonę, kai sakoma, kad tas ar kitas yra "nepersisvajojęs", nepersišėmęs tėvynės ilgesiu savo raštuose, todėl gal galys objektyviau į viską žvelgti vien logišką ryšį matančiom ar pramatančiom akim? Ar gali išeivis pakeisti savo matymo prizmę ir išeiti iš savo sielvarto užburto rato? Tai klausimas, į kurį galutinis atsakymas gal būtų — *negali*. Gal vienas kitas sugeba tik geriau tą sielvartą pridengti, bet jis pats neišvengiamai plaukia (vien tuo savo būvimu užsienyje) vis ta pačia nemelmta išeivijos upės vage. Ir visa tai turi, be abejo, itakos ir į jo kūrybą. O turi teigiamos ir neigiamos itakos.

Kai R. Šilbajoris ("Lietuvių literatūra svetur") sako, kad novelėse mūsų rašytojams "apie gim-

tąją žemę besvajojant, nuplaukė upėmis tremties gyvenimo metai, nučiurleno dienos, o sielvartas širdy taip ir liko neišsakytas" — jis čia mato šio kūrybinio impulso lyg ir neigiamą pusę, todėl ieško, atranda ir iškelia kaip tik tokius, rašytojus, kurie lyg apie gimątą žemę per daug nesvajoję, "nepersisvajoję", o vis vien rašę ir parašę geriau. Aišku, šiose mintyse yra nemaža ir tiesos. Ir K. Keblys ten pat apie romaną panašiai šneka ir aiškina, kad, jo nuomone, neblogame A. Skėmos romane "Balta drobulė" tarp šių dienų Amerikos gyvenimo epizodų, nors ir "įsiterpia protagonisto ankstesnio gyvenimo vaizdai: vaikystės šikcai, pirmoji meilė, kūrybinio darbo sunkumai bolševikmečio ir nežinia ką galvojęs Vokietijos stovyklų aplinkoj", bet šie grįžtelėjimai atgal nėra tik šiaip sau smaguriamas literatūrinis memuaras, o tik noras parodyti protagonisto vidinę raidą. Ir šiose mintyse yra nemaža tiesos.

Bet po viso to kyla vis dėlto klausimas. Ar iš viso, ypač procentiniai imanai, bet koks sielos grįžtelėjimas į tėvynę, net mažiausias, ar jis nebuvo dažnai tuo savotišku "spiritus movens", be kurio daug mūsų veikalų net nebūtų gimę, net neišvydę dienų šviesos? Ar nepakelę nors kiek kad ir savo įvairtastiliųjų sparnų į tėvynę, ar jie nebūtų nukritę, kaip vaškiniai paukščiai, be širdies ir be jokios gyvybės?

Juk išeiviškumas gali būti ir tampa net savotišku įkvėpimu slomečiu. Tai ar ne tą patį tėvynės netekimo, dar ir šiandien giliai emocijas sukeliančią, veiksnį nerasisime ir pas kitus (gal net visus) išeivijos rašytojus, kūrėjus, veikėtaratūra svetur") sako, kad novelėse mūsų rašytojams "apie gim-

KAN. JUOZAS TUMAS — VAIŽGANTAS

Rašytojo saulėlydžio drama

JONAS AISTIS

Paskaita, skaityta aštuntajame Lietuvos katalikų mokslo akademijos suvažiavime rugsėjo 6 d. Toronte, Kanadoje

Kanauninką Juozą Tumą-Vaižgantą pažinau asmeniškai: buvau dvejus metus jo studentas, buvau jo pirmininkautos Lietuvos rašytojų draugijos valdybos narys, buvau ilgametis jo pamokslų klausytojas... Garbinte garbinau jį nuo pirmo pamatyimo. Jis man buvo pilietinės drąsos idealas. Ypatingai man imponavo jo drąsus ir tiesus žodis. Vienu žodžiu, Vaižgantą gerbiau, nėgau ir mylėjau, bet, prisipažinsiu, kad ta pagarba buvo gana paviršutiniška ta prasme, kad daug ko nebuvau skaitęs. Priežastis buvusi ta, kad Vaižgantas savo raštus pirmiausia skelbdavo periodiniuose leidiniuose, dažnai labai specialiuose, kaip, sakysime, blaivininkų kalendoriuje, arba specialiuose laikraščiuose, o tik daug vėliau skelbė knygų forma, tuo būdu jo raštai ne visada buvo lengvai prieinami, o jų tarpe, mano išmanymu, buvo patys stipriausi dalykai.

Šiame savo žodyje daugiau koncentruosiuosius į tuos Vaižganto gyvenimo metus, kuriuos man pačiam daugiau ar mažiau sąmoningai teko gyventi. Tie metai ir bene bus patys kūrybingiausi Vaižganto gyvenime. Sakysime, jei Vaižgantas būtų miręs prieš savo penkiasdešimtuosius metus, tai šiandien jis būtų buvęs labai vidutiniškas rašytojas. Per tuos dvy-

bėgti nuo to pagrindinio "savęs", nuo tos pagrindinės, ne tik mus, bet ir juos nešančios "išeivijos upės"; jie negali pakeisti jos vadinę ir negirdėti to "čiurlenančio upės vandens".

Apie mūsų tradicinius rašytojų yra sakoma, kad jie užsiima "verkšlenimais". Ir tai negerai. "Praeinančių sroviškumui" užsiima mūsų avangardistai. Ir tai, sakoma, yra negerai. Bet, plaukiant visiems ta pačia išeivijos likimine vage, ar neatrodo, kad, nežiniūrint kokiu stiliumi, kokiu kūrybiniu perteikimu, kokia literatūrine išdaiga beužsiiminėsim, mūsų visų "spiritus movens" ir mūsų motyvas gal vis dėlto pasiliks tas *žmogus be tėvynės*, o skirtumai, pridengimai, išsireikimo stilių pasirinkimai liks tik paviršutine išdaiga, lyg odos spalva.

*

Tai tiek apie mus. Rūpinantis išeivijos gyvenimo tąsa — priau-

Kan. Juozas Tumas - Vaižgantas

V. K. Jonyno medžio raižinys

lika trylikai metų jis sukūrė visą, kas yra vertingiausio visoje jo kūryboje. Turint galvoje be pagalbiniu tvarkytą bažnyčią ir visuomeninę veiklą, kuri savo ruožtu buvo labai plati ir šakota, stačiai sunku įsivaizduoti, kaip jis galėjo tuo pat metu paruošti toms, paskaitų ir dar rasti laiko gausiai grožinei literatūrai. Visą laiką jis ėjo tris keturias pareigas, kurių kiekviena, amerikoniškai

variant, buvo full time job. Nereikėtų pamiršti dar ir to, kad paskutinį savo gyvenimo dešimtmetį Tumas sirguliavo. Visi mes žinome, visi rašo, kad Vaižgantas buvo labai populiarus, visų mėgiamas ir mylimas, o tačiau vargu ar kas iš jo bendralaičių buvo taip nuolatos ir tolydžiu persekiojamas ir puolamas. Lietuviuose yra vienas gana nesimpatingas, o taip pat dažnai

ir žalingas būdo brožas, tai hiperkritika. Toji hiperkritika, mano išmanymu, plaukia iš kultūrinio menkavertiško komplekso. Hiperkritikai turi labai gerus norus, bet labai ribotas ištangas ir nusimanymą, nes dažnai mano, kad kultūrą galima kelti smurtu ir prievarta. Kultūra, šiuo atveju literatūra, sakyčiau, auga natūraliai. Taip šį reikalą suprato ir Tumas-Vaižgantas, Visa laimė, kad Vaižgantas kritikų nepaklausė ir kūrė, nemanąs duma ne tik didelis talentas, bet taip pat ir labai plačios kultūros žmogus, jis gerai žinojo, ko jis yra vertas, ir jam tos kritikos, ypač nešvarios ir anonimiskos, kaip vėliau pamatysime, ne tikai buvo nemalonus, bet ir karti- no paskutiniuosius jo amžiaus metus.

— jų kūrybos antologija "Tiltai ir tuneliai". O kiek dar jaunųjų mėgina savo plunksnas įvairioje mūsų spaudoje, savo žurnaluose, kaip "Ateityje" ir kitur. Nemažai jaunų veidų matome ir teatrinuose kolonijų sambūriuose. Gi Dariaus Lapinsko draminiai ir muzikiniai pastatymai Chicagoje didžia dalimi kaip tik ir remiasi šios lietuvių kolonijos įvairiems lietuviškiems menams besiangaužujančiu jaunimu. O va, spaudoje jau regime ir visai naują ir mūsųose lig šiol tikrai unikuminį užmojų — studentų ateitininkų Korpl! Satrija užsidedusi kitamet Darbo dienos savaitgalyje Chicagoje suruošti lietuvių poezijos trijų dienų festivalį. O tai vis jaunų žmonių, neatšokusių nuo lietuviškos kultūros vagos, polėkiai. Visa širdimi linkėtina, kad toms jaunoms jėgoms nepritrūktų kvapo, kad jaunimas ištesėtų ir ilgesnių distancijų žygyje ateitin.

P. Mln.

Vaižgantas turėjo ir silpnųjų, ir net, sakyčiau, šiek tiek ir tuštų. Jis labai vertino savo gautuosius ordinus ir mėgo su jais rodytis. Docento laipsniu džiaugėsi ir didžiavosi. Bet šiaip buvo kuklus, nuoširdus ir atviras, net nusigėrusiam valkatai priemas. Su pirmamečiu studentu visu rimtumu svarstas politinius reikalus. Didelis labdarys ir pastovus daugelio įstaigų šelpėjas. Bet honorarus už savo raštus lupte išlūpdavo net iš vos besilaikančių redakcijų. Vadovavosi dėsniu: ar mano, panie, darbas ne darbas, ar mano sugaištas laikas ne laikas? Poroje vietų jis pats tai užsimena. Rašytojų anketoje rašo: "Bet nuo honoraro, kas tarsi mokėti, neatsisakau, kai jau esti išspausdinta; man daug yra skylių, kurioms užkimšti mano emiritūros nepakanka, o einamoji sąskaita vis laikosi arti nulio su aiškia tendencija vėl nupulti žemiau, kaip ir per pirmuosius viešojo darbo 25 metus." Lindei Dobilui rašo: "O nuo anketos tu neatsisakyk. Priplūsk, ką nori, bet netylėk. Tyla — kapas; kol gyvi, kalbėkimės. Tylos niekas nevertins. O paburnosi, reakciją iššauksi. Už Strazdą ačiū; jau įdaviau L. Aidui, F. Kiršai. Honorarą gausi — išlupsiu!"

Svetur Vaižganto populiarumas ir aktualumas išblėso. Šimtmečio proga laisvame pasaulyje tepasirodė tikrai Jono Griniaus studija: Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje. Okupuotoje Lietuvoje jis buvo labai plačiai paminėtas. Ten jis niekada nebuvo užmirštas. Ypatingai tektų pabrėžti du darbai: Vandos Zaborskaitės įvadas į 1957 metų Vaižganto rinktinių raštų dvitome ir Aldonos Vaitiekūnienės disertacija 1964 metais. Abu darbu yra Vaižgantui palankiu, nors juose kiekvieną teiginį seka spėjimas prasidedas jungtimis "nors", "bet". Šimtmetiniais metais pasipylė visa eilė proginų straipsnių, ir ypač atsiminimų, tai yra, labiau ir mažiau žinomų anekdotų atpasakojimų, kurie nedaug ką naujo atneša vaižgantianai.

Pats būdingiausias tarybinis rašinys apie Vaižgantą yra docento Jono Zinkaus straipsnis "Vaižgantas — kunigas ir Vaižgantas — žmogus", tilpęs žurnale "Kommunistas" (1969, nr. 9). Straipsnis yra būdingas tuo, kad išreiškia partijos pažūrį į Vaižgantą asmenį ir jo kūrybą. Nereikia nei priminti, kad partijos pažūra yra privaloma visiems. Aišku, tai gana piktybiniai iškreiptas Vaižganto veidas. Zinkus savo straipsnyje vadovaujasi Kapsuko dviem atvejais pareikštais skirtingais posakiais: vieną kartą Kapsukas Vaižgantą vadina "lietuvių buržuazijos nuotai- ku barometru", o antrą — "Lietuvos visuomenės tipo barometru". Dėl to Zinkus tvirtina: "Kaip ir Maironis, Vaižgantas buvo kunigas ir lietuvių buržuazijos ideologas, todėl jam buvo giliai jaugė ir kraują kai kurie savosios klasės ir savojo luomo prietarai. Tuo pat metu jo lūpomis neretai kalbėdavo darbo žmogus, kūrėjas, maištingas ir nepaprastai jautrus gyvojo gyvenimo grožiui (Nukelta į 2 psl.)"

KAN. JUOZAS TUMAS — VAIŽGANTAS

(Atkelta iš 1 psl.)

ir tauriesiems žmonijos idealams menininkas.

Zinkus daro tokias išvadas: "Savasias išlygas dėl J. Tumo, aišku, būtina turime pareikšti ir mes — tarybiniai žmonės. Pritardami Vaižgantui ten, kur jo visuomeniškumas ir jo patriotizmas sutapo su lietuvių liaudies ir visų darbo žmonių reikalais, mes ryžtingai atmetame jo nacionalistinius ir klerikalinius prietarus, jo mėginimą sutapatinti visuomenės labą su lietuviškosios buržuazijos ar net reakcingiausiųjų jos sluoksnių labu."

Is viso, Zinkus daugiur daro gana drąsių, nežinia kuo paremtų pareiškimų. Sakysime, jis tvirtina: "Paskutiniaisiais gyvenimo metais rašytojas nutolo nuo klerikalų ir beveik visiškai nukunigėjo". Ir baigia jis tą savo rašinį šiais žodžiais: "Vaižgantas mirė 1933.IV.29 d. buržuazinės santvarkos saulėlydyje... Po dviejų dienų visa darbo Lietuva šventė pavasarinę gegužės pirmosios šventę, o po septynerių metų atėjo socialistinis Lietuvos išsivadavimas. Vaižgantas jo nesulaukė, bet mes neabejojame, kad jis, kaip ir V. Mykolaitis-Putinas, būtų galiausiai nusikratęs savo iliuzijų ir būtų stojęs į aktyvių naujo gyvenimo statytojų gretas". Nemanysiu, kad prie to reikėtų pridėti kokius nors komentarus.

Neteisybė, Vaižgantas buvo vienalytis, kaip graiki tragedijos herojus, ir nuo seminarijos dienų iki pat mirties nenukrypo nuo pasirinkto kelio "tarnauti savo tautai". Neteisybė, Tumas-Vaižgantas iki mirties buvo ištikimas tautai ir Bažnyčiai. Jis politinių pažiūrų nekeitė, jis nekrikščioniškos ir nekatalikiškos Lietuvos neišvaizdavo ir nebūtų priėmęs. Keitė jė ne politines gaires, o metodus. Tiesa, jis nepritarė dviasikių politikavimui ir nusipolitikavimui. Lygia dalia jis nepritarė šūkiui vadė ec sacristia. Jo dviasikių idealo paveikslas yra aptaręs 1925 metais pasirodžiusioje knygelėje, pavadintoje "Jaunam veikėjui". Mano išmanymu, ta knygelė seniai turėjo būti įvesta į lietuviškas seminarijas privalomies klerikų skaitymams. Štai kaip Vaižgantas toje knygelėje aptaria savo paties vėlimąsi į politiką: "Aš pats senai jaučiu ir žodžiais skelbiu, tuo pačiu žygiu gramzdinamas į tą prakeiktą politiką, vieton eiti apaštaltumui meilės, teisybės, gailingumo. Jaučiame kitą dėsni visoje atmosferoje, ne tik savo kauluose, ir ne tai darome, ką mums ašinė liepia. Ir, ai mums, amžinuosius dalykus pakeičius — laikiniais" (104-5 p.). Toje knygelėje kanaaninkas Tumas dėsto, koks turėtų būti kunigas ir kaip turėtų būti tvarkoma sacristia. Čia, žinoma, ne mano sritis, tai aš jau taip ir paliksiu. Man tik tų rūpėjo pabrėžti, kad Tumas rūpinosi Bažnyčia ir jai buvo ištikimas.

Vaižgantas nūnai yra pirmoje eilėje rašytojas. Literatūroje glūdi visi jo nuopelnai ir visa jo garbė. Vaižganto beletristika nuo pat pradžios susilaukė nepalankių atsiliepimų. Kaip žinome, Vaižgantas savo "Pragiedrūlius" kerpė iš atskirų vaizdų, juos tik su-daigstęs, o ne susiutus. Antras jo raštų trūkumas yra, sakyčiau, ne tendencija, bet labai aiškūs veikalų tikslas. Tuo kyšančio tikslo, manding, nejučiaime tikti dviejose veikaluose: "Dėdėse ir dėdienėse" ir "Nebylyje". Yra ir daugiau trūkumų, kurie tokio masto kūrėjui neatleistini. Imkime du trumpus pavyzdžius.

Ne tik tai Vaižganto, bet bene stipriausiai dramatiškas visoje lietuvių literatūroje veikalas "Nebylys" baigiasi sekancia scena: "Tad, nieko nelaukdamas, pats kaptelėjo gelžį. Jazys nesuskubo nė išsiesti, kaip Jonas iš viso jau- no vyršiko vieko pylė jam ta gel-

žim per pakaušį. Pakako. Ištško kraujai ir smegenys." Panašiai baigiasi ir trumpas vaizdelis (tik šešių puslapių) Kaip Tylutis užmušė žmogų: "Ne, tokio pažemimo Tadas dar nebuvo prityręs! Kiaulmiglio žodžius girtoje butyje prisiėmė sau, ne degtinei, nesumašytinai su kitos rūšies. Tad pagriebė nuo stalo dar neatkištą butelį už gurklio ir iš viso milžiniško vieko šėrė Kiaulmigliui per nuomuoni. Ištško stiklai, ištško saldžioji, bet drauge ištško kraujai ir smegenys iš galvos: Kiaulmigis kaip pašautas pargiuvo." Ir kas sakyčiau tokio masto rašytojui nedovanotina, kad tuo du kūriniu pasirodė tais pačiais metais: "Nebylys" ėjo 1930 m. v. a. sara "Lietuvos Aido" atkarpoje, o "Kaip Tylutis užmušė žmogų" tilpės 1931 metų blainivinku kalendoriujė, gi kalendoriai, kaip žinome, pasirodo gerokai prieš naujuosius metus.

Panašaus žiaurumo scenų apsu- tu Vaižganto kūryboje. Tas jo kūrybos bruožas ir bus paskatinęs Joną Grinių parašyti studijėlę "Dėmės šviesioje Vaižganto kūryboje". Man tame rašte daugiausia kliuvo įvadas "dėmės". Aišku, galima pažvelgti į Vaižganto kūry- bą iš etinės pusės, bet argi tai gali būti dėmės Vaižganto kūrybai? Ar ne geriau būtų buvę paieškoti pačių giliausių priežasčių, kodėl būtent Vaižgantas panašų scenų nevengė? Viena reikia pastebėti, kad tos scenos yra labai lakoniškos, iš to tektų daryti išvadą, kad Vaižgantas jomis nesikonėjo. Vadinasi, priežastys turėtų glūdėti ne pačiame autoriuje, bet už jo. Dar viena smulkmena, tos scenos yra spontaniškos, ne ilgo brendimo išdavos. Be to, jose i- velti visuomet paprasti sodžiaus žmonės. Sodiētis yra gamtos vaik- kas. Jis dažnai vaizduojamas idili- škai nesudėtingas ir švelnus. Taip jis yra toks iki tol, kol jo neužvaldo aistros. O aistrų pa- gautas gamtos vaikas yra kaip pati akla, kieta, negailestinga ir žiauri gamta. Idiliškame sodžiuje paprastų ir nesudėtingų žmonių buityje pasitaiko šurpių tragedi- jų, kurios savo nuoga realybe pra- lenkia genijų kūrinius. Vaižgan- tas atvejų atvejais primygtinai y- ra tvirtas, kad jis savo istorijas v- aizdus yra iš realaus gyvenimo paėmęs, ir mes neturime duome- niu įrodyti, kad tai būtų grynos fantazijos vaisius. Jis buvo ilgus metus gijos provincijos kunigas, kur panašios istorijos pačios atei- davo klebonijon. Kita tų tikrų at- sitikimų dalis liko įsitrėjusi vai- kyteje.

Bet antra vertus, Vaižgantas per daug save sukuklina, kaip tvir- tina, kad jis nemokėjęs sudaryti sudėtingu dramatiškų situacijų. Imkime, sakykime, pavyzdžiui jo gaivalingas aistrų ir meilės scen- nas "Dėdėse ir dėdienėse" ir "Ne- byly". Galima visu tikrumu už- tikrinti, kad jis tų scenų nebuvo gyvas liudininkas, ir nėra jokios abejonės, kad tos scenos yra jo fantazijos ir didelio talento vai- sius.

Mano išmanymu, mes drąsiai galime su Vaižgantu išeiti į pa- saulinę literatūrą. Tik verčiau būtina reikėtų kai kurias smulk- menas kopijuoti. Sakysime, "Nebylys" baigiamas gana taik- liu sakiniu: "Užkando žodį ir Jo- nas visoms trims dešimtims me- tų", bet nežinia kodėl ir kam pri- dėda visai nereikalingą pastabą: "Kartais ir be velnio velniškai pa- daroma". Žemaičių Robinzonas baigiasi irgi ne literatūriškai: "Girtu atkaklumu savo ranka įrašė paskutinį sveigos sprendi- mą — žemaitiškai. Ir taręs: — Tai mano paskutinis dar- bas valščiaus gerovei... — išėjo nebegrįžtina ir pradėjo naują, be- tikslį gyvenimą, ankstyvu karšin- čiu Krampliauskų priešininkej.

Baigtį jo istoriją ar nebaigtį? Geriau nebaigti. Kaimo butis — liūnas, ji te-

perbrenda nenuklimpdami — pasiekiamas jausmų ir draminės

aiškintinas vien tik tai laiko sto- ja. Savo kūrinius iš kuklumo va- dina labai savitu įvardu — vaiz- nimą. Ji vis kas nors ragino pa- rašyti. "Naujosios Romuvos" an- ketoje jis sako: "Ot, ir tasai ne- lemtas rašymas, Liepia — rašau. Atsiųskite kurį žingeidą, aš jam

Ta Vaižganto kūrybos ypatybė

Kan. Juozas Tumas - Vaižgantas 1929 metais Kaune su savo šuniuku Kauku. Fotografija su Vaižganto autografu ir rašu: "Laimės iško- jau kitiems, o tapau laimingas pats."

irodysiu, jo 90 proc. mano raštų yra man, taip sakant, iš gerkles iš- traukta: parašyk tą, parašyk tam galui. Vadinasi, ne aš savo raštus paleidžiu kam suprovokuoti, bet mano raštų tuo ar kitu laiku bu- vo reikalauta. Tad ne aš juos žvirbliams barsčiau, bet patys žvirbliai atskrisdavo ant mano palangės ir prašydavo kokių lite- ratūros ar publicistikos trupini- ų." Iš to yra aišku, kad jis daž- niausiai skelbdavo vos parašytus dalykus. Kartais pradėdavo skelb- ti dar nebaigtus. Tai aiškiai ma- tyti, sakysime, iš to, kaip su per- traukomi "Lietuvos Aide" buvo skelbiami "Žemaičių Robinzo- nas" ir "Nebylys". Tos pertrau- kos kartais nusitęsėdavo iki dviejų mėnesių. Ir iš to galima spręsti, kad tie veikalai taip ir liko neap- dorioti, jie knygos formoje pasiro- dė tik 1938 metais.

Ne tik tai aš, bet daug kas ne- pastebėjo, kad Tumas-Vaižgan- tas buvo visur vienas, o dirbo už dešimtį. Visur spėjo, viską aprė- pė. Turėjo aštrų žvilgsnį. Daug ir toli matė. Į priekį ir atgal. Atsi- menu, kokių plačių objektivu- miu jis aiškino sumanytą lietu- viams pritaikinti rusų raides Nors dažnai gal kam nors atro- dė, kad jis kalbėjo kalambūrais, bet jis skaitėsi su žodžiu ir bend- rai niekų nepasakėjo. Manau, kad ateis kada literatūros tyrinė- tojas, kuris mikroskopiškai pa- žvelgs į Vaižganto raštą, ir tiktai tada pamatysime, kokią didelę Dievo dovaną jis yra turėjęs. Ir šią tautos nelaimę jis yra matęs. 1932 metų vasarą, kai mes, jau- nieji, apie kokius nors gresian- čius pavojus negalvojome, Vaiž- gantas, minėdamas vyskupo Ka- roso sukaktį, rašė: "Tebėra kuo geriausios sveikatos (atspėjo, nes vyskupas išgyveno devyniasde- šimt vienerius metus), kuó skais- čiausios atminties, kuo praktiš- kiausio nusimanymo; tebėra "Bis- marks", ir duok Dieve tokių kuo daugiausia, nes laikai daro- si painūs."

Vaižgantas savo beletristikoje pasiekia tik didesniems rašytojams

išskyrus gal vienus "Pragiedru- lius," beveik visi juos sekusieji veikalai labai liūdnai baigiasi. Šiame savo žodyje neturiu tikslo aiškinti ar dėstyti atskirus veika- lus. Man rūpi daugiau rašytojo santykis su savo tauta. Ta pras- me mane orientavo akademijos pirmininkas, kai mane kvietė šiai iškilmei. Bet prisipažinsiu, kad šio žodžio pobūdį kiek paveikė daktaro Jono Griniaus traktatas "Dėmės šviesioje Vaižganto kūry- boje".

Gustave Flaubert yra pasakęs: "Madame Bovary c'est moi", Po- nia Bovary tai aš. Madame Bova- ry iki šiol yra laikomas tobuliau- siu prancūzų romanu. Tame ro- mane, jei kas to nežino, vaizduo- jamas moters, seklios svajotojos, nusigyvenimas. Rašytojas beveik visada, nors kažin kaip parašytų ir kažin kiek prirašytų, rašo apie save, apie savo sielos gelmėse glū- dinčius dalykus.

Po to manau, kad nė kiek ne- suklysiu tvirtindamas, kad "Dė- džių ir dėdienių" Mykolas Siukš- ta, vadinamas Mykoliuku, ir "Že- maičių Robinzono" Vincas Kani- aiva yra pats Vaižgantas. Prie šių dviejų reikėtų būtina pridėti grynai autobiografinį apsakymą "Išgama". Ir turint galvoje ne vien šviesiąją Juzuko vaikystę, bet ir tamsų jo draugo Peleksu Pečiūros galą. Ir Mykoliuku ty- li rezignacija, ir Kaniavos milž- niškos pastangos, ir Išgamos Pe- likso sukilimas veda į vienokį ar kitokį tragišką išsprendimą. Jie vi- si trys iš esmės, anot Vaižganto žodžių, ne "lengvučiai", dėl to ir "nuskesta kaimo buities liūne".

"Išgama" greičiausiai reikėtų suprasti alegoriškai. Iš viso tai yra tobuliausias perlas visoje Vaižganto kūryboje. Apsakymas yra labai, mano nuomone, mo- dernus, nes parašytas pagal visas freudizmo taisykles. Peleksas yra išgama tik tėviui, nes jis kitoks ne- gu tėvai ir broliai. Tėvas, kuris galėtų reikšti ne vien kaimą, bet ir iš kaimo kilusią šviesuomenę, nepakenčia švelnios ir geros šir- dies jaunuolio ir keršija ne dėl to, kad jis būtų brogas, bet dėl to, kad jis yra svajotojas ir ne toks žemės vabalas, kaip tėvai ir jo broliai. Ir kas nuostabu, o psicho- logiškai gili ir tikra, kad tėvas tik vienam tam sūniui-išgamai žiaurus, ne kitiems: "Dėdė Pe- čiūra nieko nebuvo svetimo prilu- pęs, nei didelio, nei mažo. Su kai- mynais jis gyveno taikiai, nieka- dos nesirėjo, nesikivirčio... Dėdė Pečiūra nebuvo pakėkęs savo ran- kos nė ant vieno kito saviškio... Tas vienas Peleksas buvo visos šeimos išdėlis, lyg kurio aitarvo paperėtas, ne pačių tėvų pagim- dytas — na, visiškai netikęs ū- kiui ir kaimo buičiai".

Ir vien dėl to, kad jis buvo ki- toks, tėvas jį iki tolei persekiojo

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS
PRITAUKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-11 val. Trečiad. uždaryta. Ligoniai priimami susitarus. Ofiso telefonas: PR 8-3229. Rez. telef. WA1brook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4083
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma lizonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia skambinti 374-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-5jos ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir Šlapumo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Rauk 25, Elgin, Illinois

ir mušė, kol iš doro ir švelnaus vaikino padarė girtuoklį ir vagį... Tada tėvas sūnaus muštų pasikviete talkon kaimynus: "Pečiūra užte parūžė namo su visais vyrais ir, jiems padedant, pradėjo ruošti vagių inkviziciją, negailestingą mušimą. Įsinešė vadeles, pavalkus, lentą, lazdu. Peleksas užkrosny sėdėjo balts kaip drobė. Niekas jo neužjautė. Nė savoji motutė... Peleksas nesitraukė. Tik baimiom akim apsidairęs, perspėjo kaimynus: — Jei manote mušti, tai jau ir užmuškite. Kitaip aš jums nedovanosiu. Pirma tėvą jo paties gry-

Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2223
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr. penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.
Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą. Pirmad. ir ir ketv. 1-4 ir 7-9; antradi. ir penk- tad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ms. 735-4477. Rez. PR 8-0000
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVU IR EMOCIJŲ LIGOS
RAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. Tel. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne- atsiliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu - rezid. — PProspect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O R S A
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vnk. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 7 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.
Tel. — Reliance 6-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val: pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienius Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HE1nlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 6-8 val. antradi. 2-4 val.

čioje iškepsiu, paskui ir jus. Tė- vai, aš vogiau tau keršydamas. Aš per visą amžių buvau tavo kanki- nys..."
Vaižgantas apsakymą baigia šiais žodžiais: "Aš, tai išgirdęs, baimingai patuzokojau savo mo- tutę už sijono ir tariau:
— Girdėjai, motut, mano Pe- leksą užmušė...
— Girdėjau, sūnel. Amžina a- tilsį jam. Mums jis nieko bloga nėra padaręs.
— Ir niekam bloga nedarė. Kad tu žinotum, motut, koks jis buvo geras ir švelnus berniokas... (Nukelta 1 3 psl.)

Tel. ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p.
Antr. ir ketv. 9 — 11 v. r.
ir 4-8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tiktina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadi. ir penktadi. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 val. naktį

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos
Pirma lizonius tikrai susitarus — (Ily appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Proslato CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.; antradi. nuo 2-5 popiet, ketvirtadi. nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 5-4410
Rez. GROvelhill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurģija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktadi. 10-12 v. r., 2-5 v. vak. Šeštad. 1-4 v. va- karo. Sekmad. ir trečiad. uždaryta.
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TOMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminėja lizonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141 Namų 656-4850
Val: pirmad., antradi., penktadi. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

KOVOS SU LENKAIS PRIEŠ 50 METŲ

Trumpa, istorinė 1920 metų karo veiksmų apžvalga

KAZYS ALIŠAUSKAS

(Tęsinys iš praėjusio šėštad.)
Liepos 12 d. paimta; Linkmenys, Kaltanėnai ir geležinkelis iki Ignalinos stoties.

Liepos 13 d. užimta Maišiogala.

Liepos 15 d. 7 pėst. pulko ltn. Juozas Černius su 7 kuopa ir husarų būriu (ltn. S. Babarskis) įžengė į Vilnių, kur jau rado rusus, atėjusius keletą valandų anksčiau. Netrukus pro Rykantus atvyko ir plk. ltn. K. Ladiga, drauge su daliniais, skirtais Vilniaus miesto komendantūrai. Vilniaus miesto komendantu paskirtas kapitonas Vl. Kurkauskas. Vilniaus miesto valdymas faktinai iki rugpjūčio 26 d. buvo rusų bolševikų žinioje. Lietuvių komendantūra tik budriai sekė, kad bolševikai neterorizuotų vietos gyventojų. Taktiškai, bet energingas kpt. Vl. Kurkauskas elgesys buvo tikra palaima vietos gyventojams.

Liepos 16 d. 1 pėst. pulkas užėmė Varėną ir Marcinkonis, žygiuodamas Eišiškių, Nočios, Vosyliškės kryptimi.

Liepos 19 d. 10 pėst. pulkas užėmė Seinus ir liepos 30 d. Suvalkus. Žygiavo Augustavo link. Nesuspėję pasitraukti lenkai buvo nuginkluojami ir internuojami. Internuotų lenkų karių stovyklos buvo Vilkaviškyje, Kazlų Rūdoje ir Kaune.

Rugpjūčio 10 d. buvo užimti Svecionys ir Svecionėliai. Rugpjūčio 26 d. 4 ir 7 pėst. pulkai iškilmingai įėjo į Vilnių.

Rugsėjo 16—17 d. Krašto apsaugos ministerija ir Vyriausias štabas persikėlė iš Kauno į Vilnių.

Lietuvos kariuomenė rugsėjo mėn. pradžioje buvo pasiekusi ir užėmusi: Augustavą, Sapakinę, Asužą, Druskininkus, Ezeronis, Pariečę, Naujadvarį, Vosyliškės, Nočią, Rodūnę, Salčininkus, Turgelius, Taboriškes, Ašmeną, Svecionis. Galutinį Lietuvos žemių, nužymėtų liepos 12 d. sutartyje su Rusija, užėmimą sutrukdė karo veiksmai.

Vadų pakeitimas ir naujų paskyrimas

Krašto apsaugos ministeris plk. ltn. K. Zukas, rugpjūčio mėn. pradžioje (tikslios datos nepavyko sužinoti) pasiūlė plk. ltn. K. Ladigą paskirti Armijos vadu, Vyriausio karo vado pareigose pasilikti plk. ltn. K. Zukas. Vietoje plk. ltn. K. Ladigos, I-os divizijos vadu buvo paskirtas gen. letn. St. Nastopka. 2-os divizijos vadu buvo paskirtas gen. št. pulk. K. Kleščinskis, seneniai grįžęs iš Maskvos, kur dalyvavo derybose su bolševikais kaip Lietuvos vyriausybės karinis ekspertas. 3-čios divizijos vadu pasilikti plk. ltn. Ignas Musteikis. Taip buvo neilgai. Rugpjūčio mėn. 21—23 d. įvyko dar vienas vadų pakeitimas. Generalinio štabo viršininku, vietoje gen. ltn. M. Katchės, buvo paskirtas plk. K. Kleščinskis, 2-os divizijos vadu buvo paskirtas pulk. V. Grigaliūnas - Glovackis. Tuo laiku jau buvo žinoma, kad lenkai smarkiai sumušė bolševikus prie Vyslos ir kad bolševikai pasitraukė.

Lietuvos kariuomenės vadovybės sprendimas

Rugpjūčio 24—25 d. kariuomenės vadovybė, kurią sudarė plk. ltn. K. Zukas, plk. ltn. Ladiga ir generalinio štabo plk. ltn. K. Kleščinskis, turėjo posėdį pasitarimą. Nuspresta buvo: su II-ja pėst. divizija užimti ribą: Augustavas — Lipskas — Sapakinė ir Gardinas. Šioje riboje

sulaikyti lenkus. Tikimasi buvo, kad lenkai bus priversti derėtis su lietuviais dėl galutinių sienų nustatymo. 1 ir 3 divizijas nartata palikti dešiniajame (rytiniame) Nemuno krante, Vilniaus apylinkėse. Sprendimas buvo logiškas, bet pavėluotas.

2-ji pėst. divizija, kuri turėjo užimti Augustavo - Lipsko - Sapakinės ribą, tuo laiku buvo Kaišiadorių — Vievio apylinkėse. Divizijos vadovietė stovėjo Kaišiadoryse. Divizijos pulkams (2, 5 ir 8) buvo įsakyta artimiausiu keliu per Alytų žygiuoti į Sūdūvą.

Divizijos vadovietė rugpjūčio 25 d. persikėlė į Seinus. Divizijos vado valdžion perėjo 10 pėst. pulkas (dviejų batalionų sudėties), kuris jau buvo užėmęs Augustavo — Lipsko — Sapakinės ribą ir ją saugojo. Be šio pulko, šiame bare veikė dar vienas 6 pėst. pulko batalionas ir vienas husarų eskadronas.

Tą pat dieną, t. y. rugpjūčio 25 d., divizijos vadas, pulk. V. Grigaliūnas - Glovackis įsakė:

“Santykiai mūsų su bolševikais ir lenkais — neutralūs, t. y. mes privalom jų neišeiti ant mūsų teritorijos. Visus perėjūnus nuginkluoti, išvengus ginkluoto susirėmimo, bet būtina apsauga pavesto baro, nuo kurio pasitraukti negali būti nei minties”.

Rugpjūčio 27 d. lenkų kavalerija pasiekė Augustavo ribą ir susitiko su lietuviais. Apie lenkų pasirodymą tuoj buvo pranešta divizijos vadui į Seinus. Pulk. V. Grigaliūnas - Glovackis įsakė: “Nešaudyti ir lenkų nepraleisti”. Originalas šio įsa-

Gražiosios Augustavo apylinkės, kurias 1920 metais buvo užėmusi mūsų kariuomenė. (Iš Br. Kvickio archyvo)

kymo nėra išlikęs, tenka manyti, kad jisai telefonu buvo perduotas. Įsakymo pagrindinė mintis nėra reali, bet atitiko paskelbtą neutralumo sąvoką.

Rugpjūčio 28 d. lenkai užėmė Augustavą. 10 pėst. pulkas buvo per silpnas, kad suturėtų lenkus ir jų nepraleistų. Su dviem batalionais pulkas buvo užėmęs 70—80 km. barą. Rugpjūčio 28 d. lenkų raitininkai perėjo Augustavo - Lipsko - Sapakinės ribą ir žygiavo Suvalkų ir Seinų kryptimi. Į mūsų karininkų pareiškimus bei reikalavimus, “kad neitų, nes įsakyta nepraleisti”, lenkų karininkai — vadai atsakydavo: “...mes turime įsakymą žygiuoti iki maršalo Focho linijos, su lietuviais kariauti nenbriame ir t. t.”

Lietuviai, kadangi buvo įsakę “nešaudyti”, nebesipriešino. Lenkai kai kurias mūsų sargybas suėmė ir nuginklavo, bet vėliau paleido ir ginklus grąžino. Tačiau daugumai sargybų nieko nedarė ir nieko nesakė. 10 pėst. pulko sargyboms tada nebėliko nieko kito daryti, o tikrai pasi-

Mūsų kariai 1920 metais Augustavo miškų gūdomoje laukia juos atakuojančių lenkų. (Iš Br. Kvickio archyvo)

traukti. Traukėsi tais pačiais keliais, kuriais ir lenkai žygiavo, vieni kitiems nekludydami. Pulk. V. Grigaliūnas - Glovackis, sužinojęs, kad lenkai žygiuoja, lenkų žygio kryptimis pasiuntė karininkus — leitenantus, kuriems įsakė: “nuvykus ir susitikus pareikalauti, kad nežygiuotų”. Tačiau lenkai žygiavo ir į mūsų karininkų pareiškimus nekėpė dėmesio, paaiškino, kad “turi įsakymą žygiuoti iki maršalo Focho linijos ir t. t.” Pulk. V. Grigaliūnas - Glovackis labai pyko ir barė leitenantus, kad jiems nebepavyko įtikinti lenkų vorų viršininkų ir sustabdyti žygio. Rugpjūčio 31 d. lenkų raitininkai užėmė Suvalkus ir Seinus. Divizijos vadas plk. V. Grigaliūnas - Glovackis savo vadovietę perkėlė iš Seinų į Seirijus. 10 pėst. pulko

lenkai tarpusavio karo veiksmų — ginkluoto konflikto nesitiki.

Lietuvos kariuomenės dalys rugpjūčio 31 d. jau buvo pasitraukusios ir sustojo Vižainio, Cipliškės, Zagarių, Beržininko, Kapėmiesčio riboje. Tik iš mažo siauro ruožo lietuviai nepasitraukė ir liko anapus demarkacijos linijos (Cipliškėse, Punkske, Zagariuos ir Beržininke).

Lietuvos su Lenkija santykių pailiava

Lenkijos vyriausybė primygtinai reikalavo, kad Lietuvos vyriausybė atitrauktų savo kariuomenę už demarkacijos linijos (maršalo Foche), kuri buvo 1919 m. liepos 18 d. nustatyta ir Aukščiausios santarvinių tarybų 1919 m. gruodžio 9 d. pripažinta. Motyvavo tuo, kad Lenkijos kariuomenei reikia turėti karo veiksmų laisvę operacijoms prieš bolševikus. (Toji linija, kaip minėjome, ir dabar stovi vietoje, sudaro sieną su Lenkija Sūdūvoje.)

Lietuvos vyriausybė su tuo negalėjo sutikti, nes:

1. Daug lietuvių gyvenviečių pasilikti Lenkijos pusėje;
2. Atidavimas Lietuvos žemės būtų neutralumo lauzymas Rusijos atžvilgiu, su kuria buvo pasirašyta taikos sutartis 1920 m. liepos 12 d. Maskvoje;
3. Demarkacijos linija buvo nustatyta specialioms sąlygoms esant, be Lietuvos vyriausybės atstovo dalyvavimo ir pritarimo. Jos Lietuvos vyriausybė niekad nėra priėmusi.

Siūlymų nustatyti laikiną demarkacijos liniją, kad nustatant būtų atsižvelgta ir Lietuvos interesų, arba derėtis dėl galutinių sienų Lenkijos vyriausybė atmetė.

Rugpjūčio mėn. 31 d. Lietuvos užsienio reikalų ministeris J. Purickis pasiuntė Santarvės valstybėms (Prancūzijai, Anglijai, Italijai ir kt.) notą, nurodydamas, kad lenkai nenori taikiai būdų spręsti sienų klausimo. Lenkijos užsienio reikalų ministeris Sapięga tuoj reagavo, vis reikalaujamas, kad lietuviai atitrauktų savo kariuomenę už demarkacijos linijos. Tuo laiku lietuvių kariuomenės už demarkacijos linijos buvo mažai ir belikę.

Vyko smarki diplomatinė kova, kuri nemažėjo, bet intensyvesnio, išvirsdama ginkluotu konfliktu. Gincas atsidūrė Tautų Sąjungoje.

Rugpjūčio 31 d. (? — tiksliai diena nėra žinoma) įvyko Lietuvos vyriausybės drauge su Steigiamojo Seimo frakcijų atstovais (Mažuoju Seimu) posėdis. Jame buvo sprendžiama ši visą ją nekludydami išsivežti. Tuo laiku kaip lietuviai, taip ir

bė, krašto apsaugos ministeris ir vyriausias karo vadas plk. ltn. K. Zukas ir armijos vadas plk. ltn. K. Ladiga. Tikslų žinių apie šį posėdį nėra, apie jį spaudoje buvo labai mažai rašoma. Aišku tik, kad po šio posėdžio buvo duotas įsakymas Marijampolės grupei (2-ai pėst. divizijai drauge su 10 pėst. pulku) pulti lenkus. Lenkų užpuolimas mūsų sargybų rugpjūčio 28—31 d., užėmimas Seinų ir Suvalkų buvo laikoma agresijos veiksmu ir mūsų neutraliteto laužymu. Tad prasidėjo aktyvus karo veiksmų.

Augustavo operacija

Pulti lenkus ir vadovauti operacijai buvo pavesta 2-os divizijos vadui pulk. V. Grigaliūnui - Glovackiui. Jisai ir jo štabas stovėjo Seirijuose — klebonijoje.

Štabo viršininku buvo majoras B. Giedraitis. Vadui ir divizijos štabo viršininkui pagalbon operacijoms planuoti buvo paskirtas latvių tautybės pulk. Ozolis. Operacija buvo paruošta paskubomis, kai tik 2,5 ir 8 pėst. pulkai suspėjo iš Kaišiadorių atvykti į šią apylinkę.

Operacijos planą, pagal divizijos vado plk. V. Grigaliūno — Glovackio nurodymus, paruošė pulk. Ozolis. Šį planą peržiūrėjo armijos vadas plk. ltn. K. Ladiga, padarė kai kurių pataisų ir

patvirtino. Operacija prasidėjo rugsėjo 2 dieną.

Tenka pastebėti, kad, operacijų planus ruošiant, leidžiama artimiausiems bendradarbiams vadamams susipažinti su planu ir pareikšti savo nuomonę. Kai jau viskas būna baigta planuoti ir įsakytas pasirašytas vado, ginčų jokių negali būti, tenka tik vykdyti. Su šiuo planu susipažinęs 2 pėst. pulko vadas, majoras J. Laurinaitis, divizijos štabe plk. V. Grigaliūnui—Glovackiui ir plk. Ozoliui pareiškė:

— Užsimojimai labai dideli, siūlyčiau paprastesnį planą, nevykdant didelių apėjimų, stumti priešą, o priešus etnografinę ribą, sustoti ir gintis.

Į tai plk. Ozolis atsakė: — Esatė naivūs žmogus, priešą reikia apsuoti ir sumušti. Pastūmėtas priešas atsigaus ir jus pačius sumuš.

Ginčytis daugiau nereikėjo, nes plk. V. Grigaliūnas—Glovackis palaikė plk. Ozolį. Įsakymas buvo pasirašytas, ir įsakyta jį vykdyti.

Plk. V. Grigaliūnas - Glovackis savo valdžioje turėjo: 4 pėst. pulką, 4 artilerijos baterijas ir vieną kavalerijos eskadroną.

Tuo laiku lenkai trikampyje Suvalkai, Seinai, Augustavas buvo sutelkę: pusantro pėstininkų pulko, 6 kavalerijos pulkus ir nežinomą kiekį artilerijos.

Lenkai pėstininkų turėjo mažai, viso 4 batalionus, kautynėm prasidėjus, atskubėjo dar vienas lenkų batalionas. Kavalerijos turėjo labai daug, — 6 pulkus. Lenkų kavalerija, atvykusi į Suvalkų trikampį, per porą dienų gerokai pasislėjo. Vienas kavalerijos pulkas atėjo į Augustavo apylinkę paskubomis, kautynėms prasidėjus. Kokiomis jėgomis lenkai operuoja šiame Suvalkų trikampyje, lietuvių 2-os divizijos štabas net ir apytikrių žinių neturėjo.

Tokiu trumpu laiku nesugebėjo jų nė surinkti.

Gardine ir jo artimiausioje apylinkėje tvirtai laikėsi rusai — bolševikai, sutelkę čia žymias jėgas. Gardinas buvo sena rusų tvirtovė su daugybe apkasų, paruošta gintis nuo vokiečių, dabar apleista, bet vis dėlto dar lengvai pritaikoma ginti. Lenkai Gardino tiesioginiu puolimu — iš priekio paimti nesikėsino, o stengėsi apeiti Gardino miestą sparnuose. Jiems tai vėliau pavyko. Prie Gardino, Asuža miestelyje, stovėjo 2 pėst. pulko kap. J. Petručio batalionas, saugojo perėjimus per Nemuną.

Mūsų puolimui buvo sudarytos trys voros:

Dešinioji, majoro A. Jakaičio vora, 10 pėst. pulko du batalionai, viena baterija ir vienas es-

kadronas. Uždavinys: susitelkti Cipliškėse (kaimas pusiaukelėje iš Kalvarijos į Suvalkus), užimti Suvalkus ir pulti Augustavo link.

Vidurinioji, majoro K. Ramanausko vora, du batalionai (vienas 2 pėst. pulko ir vienas 5 pėst. pulko). Uždavinys: susitelkti Beržininke, užimti Seinus, Gibus ir pulti Augustavo link.

Kairioji, majoro J. Čapliko vora, 5 batalionai (3-8 pėst. pulko, 1-2 p.p. ir 1-6 pėst. pulko) dvi baterijos ir raitų žvalgų komanda. Uždavinys: Susitelkti Sapakinėje, prisidengus (saugojant) savo kairiąjį sparną, tvirtai spausli lenkus Augustavo link.

Rezervas, kapitonas K. Skirpa, sustelkti Seirijų apylinkėje ir būti pasiruošus žygiui.

Rugsėjo 2 d. visos trys voros, kaip joms buvo įsakyta, pradėjo puolamąjį žygį. Pradžioje sekė gan gerai. Tačiau tuoj dešinioji vora sutiko stiprų pasipriešinimą, tad ir sustojo. Majorui A. Jakaičiui buvo duotas labai platus baras nuo Rytprusių sienos iki Punksko ir Kalietninko. Jėgos tokiam uždaviniui vykdyti jįsai turėjo per mažai. Lenkai šiame ruože buvo dvigubai stipresni. Aktyviai veikė lenkų kavalerija, užjodama ir puldama majoro A. Jakaičio voros užnugarį. Vora pasitraukdavo, susitvarkydavo ir vėl puldavo abipus Kalvarijos-Suvalkų plento. Užėmė Kalietninką. Iki Suvalkų tebeliko dar apie 10 kilometrų. Judrios kautynės vyko 3 dienas. Tačiau Suvalkų paimti nepavyko. Esamos jėgos buvo per daug mažos.

Vidurinei vorai pradėjus žygį, lenkai tuoj atsuntė du parlamentarūs, kurie klausė: “Ką tai reiškia, ponai, ar tai karas?” Jie buvo sumiti ir pasiūstį į divizijos štabą. Divizijos štabas pasiuntė juos į belaisvių stovyklą. Joki atsakymo lenkams neduota.

Rugsėjo 2 d. majoro K. Ramanausko vora, po 3 valandų kautynių prie Seinų, užėmė Seinus, Gibus ir Krasnapolį. Lenkai traukėsi. Vora pasuko Augustavo link ir rugsėjo 3 d. pavakarėje priėjo prie pat Augustavą, kur sutiko stiprų lenkų pasipriešinimą. Rugsėjo 4 d. anksti rytą vykdė Augustavo miesto apėjimą iš vakarų, kuris nepavyko. Vora sustojo.

Kairioji, majoro J. Čapliko vora, rugsėjo 2 d. anksti rytą pradėjo taipgi puolamąjį žygį. Tą pat dieną užėmė Lipską. Sparno apsaugai Lipskai buvo paliktas vienas batalionas. Puolimą tęsiant, kairiojo sparno apsaugai buvo pasiūstas dar vienas batalionas. Su likusiais trimis batalionais nužygiuota Augustavo link. Prie Augustavo (Nukelta į 5 pusl.)

NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION

6% PER ANNUM

OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES

2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES OF \$1000.00

One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM

ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE

6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM

ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS

\$100.00 Minimum

5% PER ANNUM

ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

• DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4 Thurs. and Friday 9 to 8 Sat 9 to 12:30

ITALIŠKOJI MENO PARODA

SAULĖ JAUTOKAITE

Siuo metu iki lapkričio 1 d., Chicagos Meno institute vyksta meno paroda, pavadinta "Aštuonioliktojo šimtmečio menas Italijoje: rokokas iki romantizmo". Tai pirmoji tokia meno paroda, suruošta ne tikai Chicagoje, bet visoje Amerikoje. Chicagos, Minneapolio ir Toledo meno muziejų direktoriai, jau 1964 m. susitarę, pradėjo ruošti šią parodą. O ta paroda labai turtinga, susidedanti daugiau kaip iš 100 paveikslų, kuriuos piešė apie 80 skirtingų menininkų. Dauguma šios parodos dailininkų pavardžių bus negirdėtos jos lankytojams, išskyrus Tiepolo, Canaletto. Kadangi meno knygos dažniausiai yra iliustruojamos visų tų pačių dailininkų meno kūriniais, todėl šita paroda, kaip tik ir duoda gerą progą su-

kilęs iš prancūziško žodžio "rocaille" — kriauklių motyvas) pasireiškia kaip dekoratyvinė meno srovė, kurios pagrindinis motyvas yra meistriskai išraištytos, į kriaukles panašios formos su smulkių lapelių ir gėlyčių pagražinimais, todėl visa šita itališkoji meno paroda ir duoda tokį bendrą vaizdą — dekoratyvinio meno, lengvos nuotaikos, grakščių formų, švelnių spalvų, daug lengvumo, žaismingumo ir elegancijos. Aštuonioliktojo šimtmečio rokoko menininkai piešė taip, kad savo publiką patenkintų, o ne ją pamokytų ar pakeltų iš kasdienybės. Ir nors šios meno parodos tematika gali patenkinti kiek-

laikų "fotografu", nes jis yra daugiausia nupiešęs miestų vaizdų ne tikai Italijos ir Venecijos, bet taip pat ir kitų kraštų, po kuriuos jis važinėjo.

Anais laikais pas dailininkus užsisakydavo sau paveikslus ir privati žmonės, todėl daug jų yra mažo dydžio, pritaikyti privačiam tutui. Būdami nedideli, šie paveiksai įgauna šilto asmeniškumo, intymumo. Tam intymumui dar sustiprinti po jais parodoje yra padėti anų laikų baldai — kėdės, sofos, staliukai.

Paveiksai piešti bažnyčioms arba vienuolynams yra dideli, monumentalūs. Vienas toks pavyzdys yra G. B. Tiepolo religinis kūrinys "Madona su Vaikeliais ir su šventaisiais Dominiku ir Jacintu". Šis paveikslas yra pakabintas virš altoriaus, kuris yra panašiai apdengtas kaip paveikslas. Kad išgavus dar geresnę religinę nuotaiką, toje vietoje per garsintuvą (paslėptas po altorium) yra grojama rokokos laikų religinė muzika, taip kad čia pat galima be arbiškai jausti anų laikų bažnytinę nuotaiką.

Portretiniuose paveiksluose dailininkas sutelkia visą dėmesį į pozuotojo apsirengimą ir jo aplinką. Pvz. muzikanto portrete mūsų dėmesį pirmiausia patraukia jo nepaprastai ištaigingi rūbai, priekyje sudėti muzikos instrumentai, gracingi pirštai, skleidžią didelės gaidų knygos lapus, o tik paskui surandame ir muzikanto veidą. Panašiai yra ir su kitais paveikslais, kuriuose randame daug puošmenų, angeliukų, architektūrinės prabangos. Ir taip visuose itališkosios aštuonioliktojo šimtmečio rokoko parodos meno darbuose rasime, pamatysime ir pasigrožėsime nepaprastu jos turtingumu ne tik kiekebyje, bet ir kokybe. Čia visuose paveiksluose rasime tikrai gražius, taisyklingų bruožų žmones, aprengtus švelniai spalvingais, raištytų linijų rūbais, sustabdytus grakščiuose judesiuose ir nuotalkingai kilniose veido išraiškose. Žiūrėdami į juos, mes pasidžiaugiame jų gracija ir elegancija, kurie ir yra visos šios meno parodos pagrindiniai bruožai.

Ši aštuonioliktojo šimtmečio italų tapybos paroda yra viena iš idomiųjų meno parodų, suruoštų Chicagos Meno institute. Nepaprastai gražiai ir skoningai paruošta šitoji paroda yra nekasdieniška šventė kiekvienam meno mėgėjui.

* Rugsėjo 18 d. Vilniuje, Mokslų akademijos bibliotekoje, buvo atidaryta lenkų mokslinės knygos paroda. Į parodą atidarymą buvo atvykę Lenkijos leidėjų, Mokslų akademijos ir kiti pareigūnai.

Domenico Corvi Tapybos alegorija. Iš 18 šimtmečio italų tapybos parodos Chicagos Meno institute

Solženicinas Amerikos scenoje

Minnesotos Teatro bendrovė šį mėnesį pradeda vaidinti Solženicino dramą. Tos bendrovės naujas meno direktorius M. Lanham ją stato Tyrone Guth-

Rašytojas A. Solženicinas, 1970 m. garsiosios Nobelio premijos laureatas.

rie teatre, Minneapolis, Minn. Numatoma, kad tai sukels dėmesio ne tik tarp dramaturgų, bet ir literatūrinuose bei politiniuose sluoksniuose. Solženicinas, tas gal pats didžiausias dabarties rusų rašytojas, išmestas iš Sovietų rašytojų sąjungos, dabar Riazanėje gyvenęs trijų kambarių bute su savo žmona, jos motina ir dviem tetom, savo kūriniu išėina į tarptautinę sceną.

Solženicino kūryba dabar domisi ir laisvasis pasaulis, ir Sovietų Sąjungos skaitytojai, kurie moka net po 80 rublių už jo romano "Pirmasis ratas" kopiją, o 80 rublių tai jau mėnesio alga... Kaip vakar mūsų dienraščiui laidoje buvo pranešta Solženicinui šiemet švedijoje paskirta ir pati garsiausioji pasauly, didžioji Nobelio lite-

ratūros premija. Tai irgi milžiniškas rašytojo įvertinimas, kuris, žinoma, bolševikams sudarys daug rūpesčių ir nemalonumų, kaip ir ankstesnis toks pat Pasternako atvejis.

Dabar stačomas dramatis veiklas buvo slapta iš Sovietų Sąjungos išgabentas. Jo pavadinimas: "Meilės mergaitė ir nekaltasis". Išvertė B. Bethell ir D. Burg. Scenai paruošė Paul Avila Mayer, panaudodamas kai kurias ištraukėles ir iš "Pirmojo rato", kur rašytojas sunaudojė savo 11 metų kalnimo patirtį...

Solženicino drama apibūdinama kaip Rusijos darbo lagerio gyvenimo mozaika. Dramoje esama net per 40 personažų. Režisierius Langham gerai pažįsta lagerio gyvenimą, nes, būdamas britų karininkas, jis buvo II Pasaulinio karo metu patekęs į vokiečių nelaisvę. Solženicino veiklas bus rež. Langhamo premjera dabartinėje pa-

Vaižganto saulėlydžio drama

(Atkelta iš 3 pusl.)

ganto gatvėn, o iš jos matosi ne vien dabartis, bet ir praeitis. Matosi visas gyvenimas. Kiek dešimtų metų? Tumas keturiasdešimt metų ėjo iš seminarijos į paskutinį kampą kalne. Juk čia galima buvo ateiti per keturiasdešimt minučių. Jis nežinojo, kad čia Jakiui per toli, kad čia kalnan jis neateis, ir pradėjo galėti, kad atsikėlė".

Tai, kokia ironija, Tumas su Smetona susipyko dėl religijos ir krikščionių demokratu, kurie jį taip paskutiniai jo gyvenimo metais puolė.

Gi nuostabu, stačiai stebuklinga yra tai, kad Vaižgantas ir tokiomis sąlygomis nenusiminė ir kūrė.

Baigdamas, noriu padėkoti Lietuvių katalikų akademijai už man temos parinkimą. Perskaičiau daug dalykų pirmą kartą. Ir

reigose.

Langhamas turi skirtingą pažiūrą į teatrą, negu įprasta Broadway scenoje. Jis sako, kad teatrui priklauso visi žmogaus pergyvenimai: kančia, laimė, išsprendžiamos ir neišsprendžiamos problemos, paveldėtoji gyvenimo išmintis ir ateities kulūriniai siekliai.

Chicagos dienraščiui rašo, kad teatro mėgėjai net iš Chicagos rengiasi vykti pasidžiūrėti scenoje statomos Solženicino dramos. J. Pr.

Al's Texaco Service

Savininkas Albinas Lakickas
Mechanikas Stasys Šarauškas
STABDŽIAI — SANKABOS — TRANSMISIJOS ir motorų remontas — Tune-up.
5759 So. Western Avenue (tarpas 58-tos gatvės)
TELEF. — PR 8-9533

man šiandien Tumas tapo dar didesnis. Tą pat patarčiau padaryti kiekvienam lietuviui šviesuoliui. Gera, kad žmogus gyvas tampa mitas ir legenda. Bet Tumas yra didesnis realybėje, noriu pasakyti, savo raštuose.

LIETUVON UŽSISAKYKITE TIK SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMEJIMUS

Specialūs Rubliai yra keturis kartus vertingesni nei paprastai rubliai. SU SPECIALIAIS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAS JŲSŲ GIMINĖS GALI ĮSIGYTI KĄ JIE TIK NORI Vnesposyrtorg UZSIENIO VALIUTOS KRAUTUVESE už dalelę reguliarios kainos — tikrąjį už ketvirtadalį reguliarios kainos arba net mažiau. Kai kurie daiktai yra įkainuoti taip pigiai, kad jų vertė yra 10 rublių už dolerį. Reikalaukite mūsų NAUJO katalogo, Jis NEMOKAMAS. Įsitikinsite, kad SPECIALIOS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI yra geriausia dovana jūsų giminėms. Pristatomi į namus 3-4 savaitę laike. Kaina: \$2,13 už vieną Specialių Rublių. Visiškai jokių kitų primokėjimų. Pilnai garantuoti.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street Second Floor New York, N. Y. 10010 Tel.: 982-1530

Reikalaukite mūsų nemokamo naujo katalogo su iliustracijomis.

SVARBU: užsakymus automobiliams ir butams.

Pietro Longhi Besipuošianti ponis. Iš 18 šimtmečio italų tapybos parodos Chicagos Meno institute

sipažinti su nežinomais menininkais ir pamatyti jų dar nematytus darbus, kurie mums liudija jų kūrėjų didelį talentą.

Rokoko stilius, išvystytas Prancūzijoje, karaliaus Liudviko XIV ir XV laikais, greitai pasklido po visą Europą: Angliją, Italiją, Austriją, Lenkiją, Vokietiją. Kiekviename krašte jis yra truputį skirtingas, labiausiai išsiskiręs vokiškasis rokokas, pasireiškęs tobuliausioje formoje. Itališkasis rokokas yra ramesnis ir paprastesnis, palyginus su šiaurės kraštų rokoku.

Ši meno paroda yra suskirstyta į šešias Italijos meno provincijas: Venecijos, Bolognos, Lombardijos, Florencijos, Romos ir Neapolio. Kaip matyti iš meno parodos darbų, visose šešiose meno provincijose rokokas vienodai vystėsi ir klestėjo. Ir kadangi rokokas (terminas

vieną žiūrovą savo įvairumu, tačiau visi šios meno parodos kūriniai, kad ir skirtingomis temomis, mažiau ar daugiau yra atvaizduoti toje pačioje geroje nuotaikoje. Visi dailininkai kreičia didžiausią dėmesį į savo kūrinių išviršinį įmantrumą, o paskui į jų vidurinę reikšmę. Pats žmogus lyg ir dingsta savo išpuoštoje aplinkoje; pramatinuose rūbuose, komplikuotoje architektūroje, judrioje gamtoje.

Parodos tematiką galima suskirstyti maždaug šitaip: daug kūrinių religinėmis temomis, pamintomis iš Senojo Testamento ir iš Sv. Seimos gyvenimo; istorinių kovų scenos; pastoraliniai vaizdai; scenos iš kasdieniškojo gyvenimo, dažniausiai vaizduojančios pačius dailininkus, dirbančius savo studijose; miestų vaizdai. Miestų vaizdais labiausiai yra pasižymėjęs Canaletto, kuris yra vadinamas anų

Kovos su lenkais prieš 50 metų

(Atkelta iš 4 pusl.)

gustavo, Saino ir Sainelio ežerų tarpeklėje sutiktas stiprus lenkų pasipriešinimas. Vora buvo priversta sustoti. Bandyta dar ir Augustavą ir ežerus apeiti, betgi nepavyko. Augustavo miestas tapo mūsų apsuptas iš trijų pusių. Laikėsi tik dėka stiprios lenkų ugnies. Divizijos vadas ir štabas džiūgavo, manydami, kad Augustavo operacija pavyks gerai užbaigti, nežiūrint dešimtosios voros nepasisekimo. Tačiau greitai situacija pasikeitė, ir viltis laimėti išblėso.

Rugsėjo 5 d. lenkai pradėjo kontrapuolimą. Pasinaudodamas Augustavo dideliais miškais, nepastebėtas lenkų kvalifikacijos pulkas užėjo į mūsų vidurinės voros užnugarį. Užėmė Sierskių vie-

tove, kur buvo majoro K. Ramanausko vadovietė. Sušaudė majorą K. Ramanauską ir puolė Augustavo link į vidurinės voros užnugarį. Abu vidurinės voros batalionai pasitraukė Seinų link su palyginti mažais nuostoliais. Pasitraukimą lengvino miškas, bet sunkus buvo perėjimas per Juodosios Ančios upę, kurios krantai yra klampūs ir pelkėti. Tuo laiku lenkai pradėjo spausiti ir kairiąją majoro J. Čapliko vorą. Turėdamas abu sparnus atvirus, majoras J. Čaplikas pasitraukė nuo Augustavo Lipsko link.

Rugsėjo 6 d. armijos vadas plk. lt. K. Ladiga, Marijampolės grupei (2-os divizijos vadui) įsakė pereiti į gynimąsi: Lipsko, Juodosios Ančios, Vygrių ež., Karietninko, Vizainio ež., Vištyčio ri-

boje. Tuo laiku dar šias vietas mūsų kariuomenė turėjo savo žinioje. Lenkai tęsė puolimą ir rugsėjo 7-9 d. užėmė: Lipską, Gibus, Krasnapolį, Karietninką ir rugsėjo 10 d. Seinus. Lenkai vėl priešė maždaug maršalo Foch demarkacijos liniją. Mūsų kariuomenės dalys sustojo gintis prie Beržininko, Žagarių, Punsko, Cipliškių. Stambesnės kautynės aprimo, trumpą laiką vyko tik maži žvalgų susirėmimai.

Augustavo operacija nepavyko. Užsimojimai buvo dideli, norėta buvo su mažesniais jėgomis sumušti didesnes. Aukštesnieji vadai ignoravo lenkų kariuomenės pajėgumą. "Duosime keletą šūvių, ir išlakstys lenkiškos žąsys", taip sakydavo vyresnieji. Jaunesnieji vadai ir kareiviai uoliai vykdė jiems duotas įsakymus, nors buvo ir tokių, kurie garsiai sakydavo: "Kuriems velniams mums reikalingi tie Suvalkų ir Augus-

tavo mozūrai". Tačiau, ir taip sakydami, jie buvo klusnūs ir pareigingi kariai. Suvalkų—Augustavo apylinkių gyventojų daugumą iš tikrųjų sudaro mozūrai. Lietuviai gi daugumą gyventojų sudaro Punsko, Seinų ir Beržininko apylinkėse.

Kariuomenės vadovybė nusprendė sustiprinti šį barą ir atkelti jį daugiau jėgų. Buvo atkelta 3 pėstininkų majoro Igno Musteikio divizija, 3 ir 6 pėst. pulkai. Paskirtas naujas Marijampolės grupės vadas generolas M. Katche, kuris savo štabą įkūrė Simne. Plk. V. Grigaliūnas—Glovackis pasiliko vadovauti 2-rajai pėst. divizijai, jo štabas pasiliko Seirijuose. 3-čios pėst. divizijos vadas ir štabas apsisėjo Kalvarijoje. 10 pėst. pulka, kuris buvo gerokai pavargęs, pakeitė 3 ir 6 pėst. pulkai.

(Bus daugiau)

Standard Federal Savings

"We'll Interest You More..."

ONCE YOU HAVE DECIDED ON YOUR GOAL...

DECIDE ON STANDARD FEDERAL

We will help you save by offering you two most important ingredients for any savings program, safety and high earnings. We pay the highest interest rates permitted by Federal law and no savings institution in the country has a better record where the safety of saver's money is concerned — we have honored every withdrawal request promptly since our founding in 1909, and that includes the dark panic days during the great depression. When you need your savings, Standard Federal will have them available to you plus accrued earnings, and this you can depend on.

Helping savers have more savings is our constant goal. This policy has helped us become one of the nation's largest Federals. We Welcome your inquiries; we are here to help.

5% TO 6%

PER ANNUM
DEPENDING ON TYPE,
AMOUNT AND TERM
INTEREST
PAID QUARTERLY

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Avenue at Sacramento • Chicago, Illinois 60632 • 847-1140
ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,900,000.

OFFICE HOURS:

Monday & Thursday, 9 a.m. to 8 p.m. • Tuesday & Friday, 9 a.m. to 4 p.m.
Saturday, 9 a.m. to 12 Noon • Wednesday, no business transacted.

KULTŪRINĖ KRONIKA

Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija paskirta Kazimierui Barėnui

Jau kuris laikas kas antri metai Lietuvių akademinio sambūrio Montrealyje skiriama Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija šiemet atiteko Anglijoje gyvenančiam mūsų rašytojui Kazimierui Barėnui už jo romaną "Tūboto gaidžio metal". Romaną, kuriame vaizduojamas lietuviškas kaimas pirmojo pasaulinio karo vokiečių okupacijoje, 1969 metais išleido "Nidos" knygų leidykla Londone. Laureatui premija (500 dol.) bus įteikta iškilmingame akte Montrealyje (Kanadoje) spalio 24 d.

rių padvelkia mot'as, žinojimas, ko norima ir ko siekiama kūrinį pasakyti".

Kazimieras Barėnas, matyt, žinojo ko siekti ir, svarbiausia, pajėgė pasiekti pačia kūrybinę prasmę. Todėl dabar ir premija, todėl dabar ir tos knygos neskaičiusiems gera paskaita ją perskaityti.

Rašytojas Kazimieras Barėnas, kuriam už romaną "Tūboto gaidžio metal" paskirta 1968-69 metų Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija

Rašytojas Kazimieras Barėnas, kuriam už romaną "Tūboto gaidžio metal" paskirta 1968-69 metų Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija

Apie Kazimierą Barėną dabar premijuotąjį romaną "Tūboto gaidžio metal", jį recenzuodamas "Drango" kultūriname priede (1970. V. 9.) Vytautas A. Jonynas, be kita ko, sako:

"Knyga pasižymi didele sąlaku nuovoka. Barėnas nesaržuoja, nejuodina okupantų, nors jų kaip Nelabojo, artumą jauti visą laiką... Barėno knyga nei nepataisoma buitiška, nei monochromatinė, nei nuobodi, nei idealizuojanti kaimą... Barėnui pavyksta išvengti tradicinių, trefaretinių mūsų kaimo atstovų — atstovų: paskalas nešiojančių senmergių pustuzinio davatkų ir dievotėnių už Dievą pan-teistų senelių... Ne per dažniausiai susilaukiam knygų, iš ku-

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETJOJE
5610 S. Palaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAISYMO DARBAI
Stalauas, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prielaima kaina.
SKAMBINTI RE 7-0615

WARREN HEATING COMPANY
24 val. degintuvų ir alyvos prietaisų patarnavimas. Išvaymas už specialias rudenis kainas.
Nemokami apskaičiavimai krosnių ir boilerių įtaisyimui.
AL. Wojnarowski, Prop., 4056 W. 26th St., Chicago, Ill. Ph. 762-8420 or 762-8621

PETE'S AUTO REPAIR
Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriniai starteriai, Motor Tuning. Ir kitai patarnavimui. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211—15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis pasakoja apie savo susitikimą su praežiūšni rašiusiu Lietuvos poetu Oskaru Milašium. Vaičiulaitis čia kalba Lietuvos katalikų mokslo akademijos New Yorko šalinio surengtame Milašiaus minėjime rugsėjo 27 d. Nuotrauka V. Maželis

• Trijų dienų lietuvių poezijos festivalis planuojamas surengti kitamet Chicagoje. Tai, atrodo, bus visai naujas, mūsų organizuoto jaunimo gretose kilęs sumanymas. Šalia buvusių kelių dienų mokslo ir kūrybos simpoziumų, šalia teatro festivalio ir kitų platesnio dėmesio vertų užmojų, poezijos festivalio sumanymas stipriai liudija mūsų žiomykščio kultūrinio gyvenimo ne išblėsimą, o atvirkščiai — jo gajumą, ieškojimą naujų būdų ir naujų formų akcentuoti atskiroms jo sritims.

Poezijos festivalio rengėjai šiomis dienomis pasiuntė šešiasdešimt dviem mūsų rašytojam,

literatūros mokslininkam bei šiaip kultūrininkam tam tikrą informaciją apie poezijos festivalio planavimą, duodant provizorinį jo planą ir kviečiant užklaustuosius atsiliepti su savo pasiūlymais, pataisomis bei sugestijomis.

Festivalio iniciatorių pirminiai planai maždaug tokie. Po ilgų svarstymų ir galvojimų yra nutarta suruoti šiaurės Amerikos Lietuvių Poezijos Festivalį. Jo ruošėjas ir vykdytojas yra Chicago studentų ateitininkų Korp! Šatrija. Festivalio numatyta data — 1971 m. rugsėjo 4—6 d., Chicago Jaunimo centre.

Šio festivalio tikslas — supažindinti mūsų visuomenę, o ypač jaunimą, su lietuviškąja poezija. To supažindinimo būdas priklausytų nuo festivalio dalyvių pageidavimų.

Rengėjams atrodo, kad vien tik esamųjų poetų laisvajame pasaulyje poezijos skaitymas būtų per siauras ir mažas pristatymo būdas. Todėl jie mano, kad festivalis galėtų susidėti iš dviejų dalių: 1) literatūros kritikų ir žinovų žvilgsnis į lietuvių poeziją pašnekėsių formoje ir 2) poezijos tiesioginis pristatymas, dalyvaujant patiems kūrėjams arba aktoriams, skaitant poetų kūrinius.

Provizorinė programa numatoma tokia:

- Pirmoji diena — šeštadienis:
- a) Festivalio atidarymas,
  - b) Paskaita apie lietuvių poeziją išėjimoje,
  - c) Pietų pertrauka,
  - d) Paskaita ir diskusijos,
  - e) Pertrauka vakarienei,
  - f) Jaunųjų poetų pasirodymas.
- Antroji diena — sekmadienis:
- a) Paskaita ir diskusijos apie dabartinės Lietuvos poeziją,
  - b) Antroji paskaita ir diskusijos apie Lietuvos poeziją,
  - c) Pertrauka,
  - d) Mūsų vyresniųjų poetų vakaras.

Trečioji diena — pirmadienis (Labor Day):

- a) Pagrindinė paskaita apie lietuviškąją kūrybą apskritai,
- b) Koncertas. Jo programą atliktų Jaunimo teatras, pateikdamas lietuviškos poezijos pynę, arba atlikdamas mūsų poeto — klasiko vieną kurį didesnį kūrinį.

Taip atrodytų poezijos festivalio programa. Rengėjai šatriječiai mano, kad į poezijos festivalį reikėtų kviešti visus laisvojo pasaulio lietuvius poetus. Gi pašnekėsių vadovais ir paskaitininkais kvieštini literatūros dalykus dėstę profesoriai, mokytojai, kritikai bei šios srities žinovai.

• Lietuvoje minėta M. Čiurlionio gimtadienio sukaktis. Rugsėjo 22 d. kauniečiai gausiai lankė M. K. Čiurlionio galeriją — tą dieną atžymėtos dailininko ir kompozitoriaus 95-sios gimimo metinės. Sukakties išvakarėse Čiurlionio sesers V. Čiur-

lionytės - Karūžienės iniciatyva baigtas restauruoti rankraštynas. Tai buvo atlikta Leningrade — pavyko "atnaujinti" daugiau kaip pusantro tūkstančio puslapio gaidų, eskizų, laiškų, iš dalies buvo atkurti kai kurie nukentėję tapybos darbai. Muzikos salėje galerijoje buvo atlikti Čiurlionio kūriniai. Apie menininko gyvenimą, kūrybą kalbėjo dailininkė M. Mildažytė-Kulikauskienė ir kompozitorius G. Kuprevičius. (E.)

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5% All accounts compounded daily — Passbook savings paid quarterly.

6% 2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

5 1/4% **5%**

Mokamas už Vienų Metų Certificatų sąskaitas Minimum \$5,000.00

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikintini paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

PAPIGINTA KAINA UŽSAKYKITE DRAUGĄ JAUNIMUI

Reikia visomis išgalėmis stengtis pratinti mūsų jaunimą skaityti lietuvišką spaudą. Mūsų dienraščio administracija nori Jums šiame svarbiame reikale nuosirdžiai padėti.

Jeigu Jūs prenumeruojate "Draugą", o Jūsų vaikai gyvena skyriumi ir lanko mokyklą svetimoje aplinkumoje, Jūs galite jiems užsakyti šio lietuviško dienraščio antrąją prenumeratą atskirai, papiginta kaina, gaudami visą trečdajį nuolaidos nuo pilnos prenumeratos kainos.

Ir jaunavedžiams galite užsakyti "Draugą" tomis pačiomis sąlygomis — papiginta kaina. Jūsų sūnūs ir dukros, gyvendami Jūsų namuose, gal skaitė lietuvišką dienraštį. Pratekite šią gražią tradiciją ir jiems atskirą šeimą sukūrus.

Visais atvejais pasinaudokite teikiama trečdajio nuolaida.

Veikime drauge, kad mūsų jaunimas skaitytų lietuvišką dienraštį "Draugą"!

"Draugo" administracija

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS USSR DALIS, NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 HILGHMAN STREET	HE 5-1654
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-0550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAA AVENUE	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	545 MARCELLUS STREET	475-9740
CLEVELAND 13, OHIO	4028 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAA AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	394 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1452 DEWEEZ AVENUE	EX 2-0306
KAHWAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	351-8997

HENRIKAS RADAUSKAS KUKLIUOSE PRISIMINIMUOSE

Du tarytum epizodiniai mažo žiaurės atminties man neišdyla. Su poetu Henriku Radausku tesu susipažinęs jau Chicagoje: rankas kits kitam paspausdavom, vienu kitu žodžiu susitike pasikeisdavom. Suartėjimui nebuvo progų. Vėliau rečitaliuose perteikdavau poeto kūrybą, ieškodamas paslapties jai atskleisti. Knygų lentynoje yra jo poezijos rinkiniai. Lyg ir nebūtų stiprios priežasties praneikti: šimtai žmonių gali pasigirti prasingesniais kontaktais. Tik du dalykai manje užsiliko. Kuriais ir bandau pasidalinti.

Kartą vienas Chicago savaitraštis atspausdino "dainelę" — H. Radausko eilėraštį. Šalia tilpo naudingas patarimas tinkamai kopūstus troškinti. Tylus, rezervuotas poetas atsiliepė griežtu protesto laišku redakcijai, kone Antanui škėmai būdingu nepasitenkinimo stiliumi. Aštriai ironizuodamas, rodo griežtą pasipiktinimą, pabrėždamas etikos stokojimą, poetas, matyt, buvo parašęs pikčiausią savo gyvenime protestą. Tasai Henriko Radausko laiškas savaitraštyje nepasirodė ir, rodos, šio nunaikintas. Nemenkas biografui nuostolis! Teko protestą skaityti ir stebėtis esteto satyros bei puolimo ataka: kova su aklu sliabinu.

Chicagoje Vytauto Sauliaus buvo skoningai išleisti visi trys išeivijoje pasirodę H. Radausko poezijos rinkiniai; šioje vietovėje poetas kurį laiką buvo gyvenęs, pakeldamas neįprastą, varginantį, slėgiantį darbą.

Jam Chicagoje bebūnant, per gyvenau antrąjį šviesų epizodą. Lietuvoje, jei reikėjo stipraus vertimo, drąsiai kreipdavau į Kazį Binkį, anas niekad paslaugos neatsakydavo. Bet su Kazimieru rišo bičiulystę ir dvasinis artumas. Dabar gi prireikė vieno "Makbeto" monologo vertimo. Numaniau, koks puikus Henrikas Radauskas poezijos vertėjas, todėl parašiau jam laišką, paprašydamas monologą paversti lietuvišku tekstu. Originalas jis prasideda:

Tomorrow, and tomorrow, and tomorrow,
Creeps in this petty pace from day to day,
To the best syllable of recorded time;
Pradžiugau, kai netrukus gavau atsakymą ir tokį vertimą:

Rytojus ir rytojus ir rytojus
Zingsniukais šliaužia iš dienos dienos,
Ligi paskirto laiko pabaigos;
Ir praicitis kvailiams nušviečia kelią
Mirtin dulkėton. Gesk, menka žvakute!
Gyvenimas — tik slankiojās šešėlis,
Artistpalaikis, valandą po sceną
Bėgiojās pasipūtes ar įpykęs,
Paskui turis nutilti. Tai bepročio
Kalba, pilna riksmų ir įtūžimo,
Kuri nereikia nieko.

Sekspyras, Makbetas,
5 veiksmas, 5 scena

Lydimas laiškas sakė: "Galit, jei patinka, naudoti. Tik vertėjo pavardės prašau neskelbti. Rungtynes su Sekspyru esu pralaimėjęs."

Nežinau, ar poeto rankraščiuose yra išlikęs šis vertimas. Tik šiandien jaučiuosi turįs teisę ne vien vertimo eilutes pacituoti ir vertėjo vardą atskleisti, bet ir parodyti poeto jautrumą. Retą širdies šilumą, paslaugai atliepį. Rezervuotas, savyje užsidaręs H. Radauskas buvo kitoks, nei atlygio nei tuščio garso neieškąs. Ir koks kuklus, grumtynėse su milžinu pripažįstąs savąjį tariamą pralošimą.

Palyginus su Kleopo Jurgelio bei Aleksio Churgino monologo vertimais, Henriko Radausko pastangos turi naują žavesį ir naujenybės jėgą.

Kaip būtų prasinga, jei apie didįjį poetą prisiminimų nepagalėtųmėm! Buvo retas poetas ir neeilinis žmogus.

Stasys Pilka

Poetas Henrikas Radauskas

Poeto Henriko Radausko mirtis paminėta ir okupuotoj Lietuvoj

Nors partijos kontroliuojamoje Lietuvos periodinėje spaudoje ir šiaip leidiniuose apie išeivijos grožinę literatūrą prasitaria labai retai ir tai tik kokia nors labiau menkinama prasmė, bet apie Radausko mirtį savaitraštis "Literatūra ir menas" vis dėlto parašė. Parašė nedaug ir tai tik paskutiniam savaitraščio lape. Gi tas parašymas yra labai būdingas bolševikinei literatūros kritikai, kai šiaip ar taip neišvengiamas laisvosios lietuvių literatūros paminėjimas.

Kiekvienam šviesesniai žmogui mūsųose aiškiausiai žinoma, kad poetas Henrikas Radauskas gyvenime buvo niekam nekliauvantis žmogus, labai atokus bet kokiam politinei veiklai, buvo grynai literatas estetas, mylįs kūrybinę laisvę, gyvenęs vien tik poezijos pasauliu. Tačiau pasiklausydme, ką apie mirusį poetą sako "Literatūros ir meno" informatorius rugsėjo 26 dienos to savaitraščio laidoje.

"O karo metais, atėjus lemiamam pasirinkimui, jis pasuko į

Vakarų, kurių buržuazinės kultūros įtakoje formavosi jo literatūrinis skonis, jo kūrybinis pasaulis ir socialinės pažiūros.

Tas posūkis neatsitiktinis: likdamas beidėjiskumo ir "grynojo estetizmo" ugdytoju poezijoje, H. Radauskas gyvenime užėmė nedviprasmišką politinę poziciją — jis tarnavo antitarybininkų reikalams, o drauge iš to paties "grynojo estetizmo" "aukštumų" paniekinančiai kalbėjo apie tarybinę literatūrą. Tuo pačiu jis akivaizdžiai patvirtino tiesą, kad buržuaziniai beidėjiskumo, grynos estetikos skelbėjai, realybės socialinių rūpesčių niekintojai praktikoje idėjiškai bei sociališkai kryptingai ir paprastai pasukantys į antisocialistinės visuomenės kelią literatai."

Štai koks yra bolševikinis svėrimas vieno iš pirmaeilų dabarties mūsų poetų. Net ir mirties proga nesugebėta jį pažvelgti blaiviai ir grynai literatūriniai.

Šia proga tenka pastebėti,

Aktorius Henrikas Kačinskas skaito Oskaro Milašaus poeziją Lietuvos katalikų mokslo akademijos New Yorko židnio surengtame Milašaus minėjime rugsėjo 27 d. Scenoje regimas O. Milašaus portretas pieštas Pauliaus Jurkaus.

— Bėda be dantų, o žmogų suvalgo. (Dzūkų patarlė).
— Gera naujiena pėsčia vaikščioja, o bloga raita jodinėja. (Pasvališkių patarlė).

kad okupanto akėjamoje tenykštėje lie uvių spaudoje apie pirmaeilį išeivijos rašytojus jėgų ir pasirodo kokia užuomina, tai ji būna tik nuotropinė, o ir ta pati dangiausia neįgamojo pobūdžio. Bandant nuvertinti ir savotiškai paslėpti išeivijos ryškiuosius rašytojus, jų sąskaiton tenykštėje spausdoje pradėta iš-tisais puslapiais favorizuoti žio-nykščius pavėlavusius debutantus arba šiaip per ilgus dešimt-mečius pirmaeilio dėmesio nesulaukusius. Šitokį vingį partijai, matyt, diktuoja baimė parodyti skaitytojų Lietuvoje tikrąjį laisvojo pasaulio lietuvių literatūros lygį ir noras palenkėti savo naudai kai kurių visai su-prantamą žmogišką silpnębę.

Akin krinta ir bolševikinės informacijos "tikslumas", kai ten pat apie Radauską rašoma: "Šiemet, balandžio 23 d., paminėjęs savo šešiasdešimtmetį, po keturių dienų — balandžio 28 d. — poetas, širdies smūgio ištiktas, mirė". Kai tuo tarpu Radauskas, iš tikrų jų atšventis) savo šešiasdešimt-tąjį gimtadienį š. m. balandžio 23 d., mirė ne "po keturių dienų", bet po keturių mėnesių rugpjūčio 27 d.

**PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI**
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

R. L. SEWER SERVICE
6146 SO. WHIPPLE STREET
Vamzdžiai atkemsami, naudojant "Electric power rodding". Atkemsame sinkus, tualetus, vonias, išvalom "catch basins" ir "grease traps".
TELEF. — 737-0030

GELES
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUZASKŪ
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
RIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

— Bėda be dantų, o žmogų suvalgo. (Dzūkų patarlė).
— Gera naujiena pėsčia vaikščioja, o bloga raita jodinėja. (Pasvališkių patarlė).

foto V. MAZELIS

- * Vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- * Portretūra
- * Meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Telef. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

BŪKITE DRAUGO ARTIMEJI

Dienraštis DRAUGAS Amerikos lietuviams stengėsi įvairiais būdais patarnauti jau 61-rius metus. Pirmaisiais metais jis gynė lietuvių nuo bedveiškių puolimų, vėliau turėjo kovoti prieš socialistus ir komunistus. Jis taip pat padėjo steigti reikalingas lietuviams draugijas ir katalikiškas parapijas. Dabar jis yra didysis informacijos centras visiems Amerikos lietuviams ir visuose jų reikaluose. Tai jo pastangos padėti šio krašto lietuviams.

Šiuo metu DRAUGAS ieško naujų prietelių, kurie ateitų jam į talką. DRAUGAS džiaugiasi, kad jo draugai prie prenumeratos kainos pridada didesnę ar mažesnę auką. Tokia pagalba padeda jam geriau patarnauti lietuviškai bendruomenei. DRAUGAS pažęgia įsigyti geresnių mašinų klėšms gaminti, knygoms spausdinti ir t.t.

DRAUGUI būtų labai naudinga, kad dabartiniai jo draugai padėtų jam ir kitais būdais, būtent prikabinę savo artimuosius prenumeruotis šį dienraštį. Jei nuoširdžiai vertinat mūsų dienraščio patarnavimus lietuviškai visuomenei, paraginkite tuos, kurie DRAUGO dar nėra užsiprenumeravę, jį užsisakyti.

DRAUGO administracija todėl siūlo: pasiųskite pavardes ir adresus tokių asmenų, kurie dar neskaity DRAUGO, ir mes siųsime jiems visą mėnesį DRAUGĄ susipažinimui. Už tokį patarnaviną būsime Jums nuoširdžiai dėkingi, o Jūs būsite mūsų artimi draugai.

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pažeidimo.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

Remkite tuos biznierių, kurie skelbiasi "Drauge".

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET
RIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kultūrinė Kronika

• Dail. Eleonoros Marčilionienės keramikos darbų paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma šiandien (spalio 10 d.) 7 val. vak. Dailininkė parodoje išstatys daugiau kaip 50 savo naujausių darbų. Eleonora Marčilionienė 1937 m. baigė Kauno Meno mokyklos keramikos klasę, o vėliau šios rūšies meno studijas dar gilino Čekoslovakijoje. Už savo keramikos kūrinius apdovanota garbės atžymėjimu 1937 m. Pasaulinėje parodoje Paryžiuje. Dailininkė yra viena žymiausių keramikos meno atstovių lietuvių dailėje. Eleonoros Marčilionienės keramikoje (lėkštėse, vazose ir kt.) antikiniai šios meno rūšies elementai kažkaip labai subtiliai susijungia su šiandienine moderniojo meno raida, sudarydami labai darnią vienumą. Tikimasi, tad, kad ir šiandien atidaroma Chicagoje paroda meno mėgėjams, o ir visai lietuviškajai visuomenei bus didelė ir maloni naujiena. Paroda Čiurlionio galerijoje vyks iki spalio 18 d. Savaitės dienomis atdara nuo 7 iki 9 val. vak., šeštadienį ir sekmadieniais nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

• Didelis susidomėjimas ant-rajai baltiškų studijų konferencija. Ji rengiama š. m. lapkričio 26—29 d. San Jose valstybinėje kolegijoje, Kalifornijoje (prie San Francisco). Konferencija šaukiama bendromis lietuvių, latvių ir estų pastangomis, visų trijų tautų mokslininkų bendrinės organizacijos "The Association for the Advancement of Baltic Studies", kuriai šiuo metu pirmininkauja mūsiškis prof. Vytautas S. Vardys.

Baltiečių ir amerikiečių akademiniuose sluoksniuose šiai antrajai studijinei baltiškųjų studijų konferencijai jaučiamas ypatingai didelis dėmesys. Sakysim, konferencijai atvykstančiųjų apnakvydinimui vietoje rezervuotas didžiausias San Jose viešbutis Sainte Claire jau kaip 20 naujausių A. Tamčai-tienės kūrinių.

visiems, nes kiti svečiai lengvai galės pasinaudoti puikiais Hyatt House patalpomis. Lig šiol konferencijon jau užsiregistravo daugiau kaip 130 akademių.

• Dail. Anastazijos Tamošaitienės audinių — gobelenų paroda Windsoro universitete (Kanadoje) "Assuption Lounge" patalpose vyks nuo spalio 5 iki 21 d. Lankymo valandos kas dien nuo 9 val. ryto iki 10 val. vak. Parodoje išstatyta daugiau kaip 20 naujausių A. Tamčai-tienės kūrinių.

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS	6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 1/2% \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN	5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to Highest reserves
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GÁIDAS — GERALDAS F. DAIMID
La dotuvių Direktorai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIŲG NUO MR. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street

Vienas blokas nuo kapinių DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarcrest 3-6335

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos, Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNŲ (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672

POVILAS J. RIDIKAS
3354 So. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituania Ave. Tel. YA 7-1133-1139

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lituania Ave. Tel. YArds 7-3401

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

Mirė mūsų bendradarbė Nina Butkienė

Laišku mus pasiekė liūdna žinia, kad Bethlehem. Pa., mirė mūsų nuolatinė bendradarbė **Nina Butkienė**. Po tulžies operacijos, susikomplicavus širdies sutrikimams, ji mirė palikdama dideliame skausme savo vyrą — teisininką Česlovą Butkį ir sūnų profesorių su šeima.

Nina Butkienė-Zapolskaitė gimė 1899 m. rugpj. 23 d. Petrapiilyje. Mūsųose ji buvo žinoma kaip vaikų rašytoja. Baigusi Petrapiilio gimnaziją, studijavo Odesos universiteto ekonominiame skyriuje ir jį baigė 1921 m. Vėliau mokėsi teatro meno Prahėje ir Maskvos dailės teatro studijoje. Lankė Frebe'io kursų Berlyne, o Sorbonos universitete Paryžiuje studijavo žurnalistiką ir ekonomiką. Nuo 1927 m. pradėjo rašyti vaikų teatrą. 1930 m. išleido Vaikų Namelio draugiją, taipgi

tais pačiais metais (ligi 1934 m.) pradėjo redaguoti vaikų žurnalą "Vaikų Žodis". Ji buvo Lietuvos žurnalistų sąjungos narė nuo 1929 m., o Inter-Press žurnalistų sąjungos Paryžiuje narė nuo 1933 m. 1951 m. su šeima atvyko į JAV ir apsigyveno Pensilvanijoje.

N. Butkienė yra parašiusi nemažai knygų vaikams. 1921 m. išlepusi "Vaikų žodis", 1923 m. — "Mokymų tinginys", 1928 m. — "Išdykėlis Petriukas", 1929 m. — "Gulas žaislams, Ziemą, Nauji Metal, Miške, Tėvams išvaizvus", 1933 m. išėjo jos Velykų knygos, jų antroji laida 1953 m. Vėliau vaikų pasaulis praturtėjo josios knygomis "Tėvas raštininkas ir Gudrus katinėlis". Niekad netekus sutikti rašytojos gyvenime, vien tik suvaidinėjant vaidmenis, ir nebyliai popieriuje galėjai pajusti

velionės labai šiltą asmenybę. Ji buvo visad optimistė, besisielojanti visais lietuviškais reikalais, ypač atkreipdama dėmesį ir ieškodama išeities iš įvairių negerovių. Jutai, kad rašytojai geriausia širdies visados paliko mūsų atžalynas. Visad paslaugiai, neprarandanti ūpo, pastebinti bei randanti ir menkiausias žinutes ir mokanti jas savotiškai didžiadiavisiškai interpretuoti. Kai dėl laiko stokos ir korespondencija sušlubuodavo, ji buvo tikrai tauri gyvenimą reprezentanti moteris. Ir nemažai žmonių, galėjai pajusti, kad tai būtų dvasinės kultūros moteris.

Su tikrai siegiama širdimi galima pripažinti, kad šiuose puslapiuose ateityje bus labai pasigesta a. a. Ninos Butkienės. St. S.

Kvepiančios knygos

Knygos yra nuostabus dalykas mažiems vaikams. Iš jų jie mokosi pažinti pasaulį. Vyresnieji skaito jas. Mažesnieji mokosi, vien tik žiūrėdami į paveikslukus.

Dabar atsirado kažkas naujo. Ką vaikai gali daryti su knygomis — jie gali jas kvėpinti.

Tokia tai idėja slepiasi už "auksinio kvapsnio" visos eilės knygų, dabar paleistų į rinką. Pirmoji knyga "The Sweet Smell of Christmas" (Golden Press, Western Publishing Co. \$2.95) jau pasirodė lentynose.

Tai tipingas pasakojimas apie meškų šeimą, besiruošiančią Kalėdoms. Prie šešių atekirų piešinių prikabinotos šešios skirtingos popierinės juostelės. Patrink juosteles ar perbrauk stipriai pirštu ir pajusi skirtingą kvapą. Tai pakvips obuoliai, pušys, saldainiai, pyragaitis — medauninkas, karštas šokolado gėrimas ir Kalėdų apelsinas.

3M bendrovė sugalvojo šį dalyką, kad vaikai pajustų kvapą.

Mikroskopinės kapsulės su koncentruotu kvapu buvo įtaisytos į popierius. Jos yra taip mažytės, kad 200 jų sutilptų apie žmogaus plauką ir pusė milijono jų padengtų kiekvieną kvadratinį popieriaus colį.

Kai vaikas patrina vieną jų juostelių, jis sulaužo vieną tų mažų burbuliukų, pasklinda nuostabus kvapas.

"Visa tai padaryta iš valgymui tinkamų prieskonių," pasakė 3M atstovas.

"Žinoma, čia prieskoniai nėra specialiai pagaminti valgymui. Tačiau mes padarėme daug banalymų ir radome, kad 20 svarų vaikas galėtų suvalgyti 20 knygų be jokių ligos simptomų. bent nuo tų popierinių juostelių. Tačiau mes nerekomenduojame jas valgyti."

E. Marčiulionienė Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje. Paroda atidaroma šandien (spalio 10 d.) 7 val. vak.

PIETŪS SEIMOJE

STEFANIJA STASIENĖ

Apie mažiausią žmonijos ir tautų laštelę — šeimą šiandien daug kalbama, daug rašoma bei televizijoj diskutuojama. Ir ne veltui tiek daug rūpinamasi ir sielojamasi šeimomis. "Juk šeimose sudėtos didžiosios žmonijos viltys ir lūkesčiai, nes ant šito švento pagrindo stovi židyns ir altorius. Šeima yra kaip gyvo vandens šaltinis, iš kurio išskyla krašto genijai ir ramūs laukų artojai, šventinami tarnai ir valstybių viršininkai", sako F. Kapočius.

Tačiau dalis šeimoms jau pavalgusi, nes vienas sūnų turi išvykti į moksleivių susirinkimą. Duktė su draugėm išvažiavo į kiną ir pavalgys pakelės užkandinėje. Kitas sūnus skuba į sportą, motina veda jauniausią dukrelę į miegamąjį paguldyti, nes ji persišaldžiusi ir blogai jaučiasi. Tėvas palieka vienas prie stalo. Tai vienas iš daugelio pavyzdžių, kaip šeimose gyvenimas vyksta, koks ryšys vaikų su tėvais ir kokia šeimos atmosfera šiandien kvėpuojame.

Kai šeimos nariai išsibarsto...

Todėl vis ieškome būdų ir kelių, kaip savo šeimas išlaikyti vieningas, laimingas, savitas savo tautos dvasioje. Tačiau, šiame erdvės ir atomo laikotarpyje, kada žmonijos techninė tobulėjimo kūryba žengia tokiomis staigiais šuoliais, mes dažnai nerandame laiko šeimos reikalais pasitarti, pasvarstyti iškilusias problemas šeimose ir padaryti reikiamus sprendimus. Dažnai neturime net laiko susėsti prie bendro stalo ir jaukioje šeimyninėje nuotaikoje papiepti.

Štai kokių kurioziškų gyvenimo nuotykių šiandien rodoma televizijoj. Tėvas grįžta iš darbo ir sėdintis prie stalo pietauti su savo šeima.

Palikime sekmadienį šeimoms

Aišku, čia nenorime nieko kaltinti, nes gyvenimo sąlygos mums daug diktuoja nepageidaujamų dalykų ir daug ko negalime išvengti. Dažnai tėvai dirba skirtingu laiku, vaikai aktyvūs organizacijose ir t. t. Gal vienintelė diena yra sekmadienis, kada galima visi šeimai susėsti prie bendro stalo ir pakvėpuoti jaukia lietuviškos šeimos atmosfera. Čia labai svarbu, kad mūsų organizacijos ir t. t. atkreiptų dėmesį ir paliktų sekmadienį kiek galima daugiau šeimoms. Sekmadienį ne tik kad visi galėtų kartu pavalyti, bet mūsų jaunimas, ypač mergaitės, galėtų ir aktyviai prisidėti prie pačių pietų paruošimo.

Žmoniškumo posakiai

Vieno išminčiaus (anonimo) pareikšti žmoniškumo posakiai nušvis gal ne vienai, kaip pelkių žiburėliai, mūsų dumbline keityje.

Šią dieną — Užrauk ginčą, Susitiekok užmirštą draugą, Pamesk nepasitikėjimą ir pekeik jį pasitikėjimu, Parašyk laišką kam nors, kas pasigenda tavęs, Sustiprink jaunuolį, kuris rėko tikėjimo, Išpildyk pažadą, Užmiršk seną neapykantą, Persijok savo reikalavimus tiems ir prisiek juos sumažinti, Kovok dėl principo, Išeisk savo padėką, Nugulėk seną baimą, Susisrask dvi minutes gamtos grožio vertinimui, Pasakyk kam nors, kad myli. Pakartok ir vėl, Ir vėl, Ir vėl,

KVIEČIU Į PUOTĄ

DANUTĖ AUGIENĖ

Kai laukiame svečių, stengiamės savus namus aptvarkyti, papuošti, ruošiamės vaišes ir galvojame apie visas smulkmenas, kad pakviestiesiems būtų jauku ir malonu. Šeimininkai nori ką nors pakviestiesiems duoti, kad atsilankę išeitų nuo nors turtingesni: gera nuotaika, naujomis mintimis ar paragavę sumanios šeimyninės naujo patiekalo bei namų šilumos.

"Eikite ir išvyksite žmogų, kuris man yra daug davęs."

I rekolekcijas kviečiamos visos moterys, vyresnio ir vidutinio amžiaus, ir studentės. Dievas kalba į visas tik Jam žinoma kalba ir būdais kiekvienai pagal jos amžių ir padėtį. Dievui nėra, anot apaštalo Pavolo, nei žydo, nei graiko — jam yra visi priimtini, visi laukiami ir visi neįkainojamai brangūs.

Ką galiu pasiūlyti, kviesdama visas lietuves moteris į šią puotą? Ogi ramybę, tylą, dviejų dienų atsipalaidavimą nuo kasdienos darbu, atsigrėžimą į save, žvilgsnį į dvasinę žmogaus pusę. Kviečiu į moterų rekolekcijas, kurios įvyksta lapkričio mėn. 7-8-9 dienomis Chicagoje, Cenele Rekolekcijų namuose (11600 S. Longwood, HI 5-6700).

Anastazija Tamošaitienė Nakties tyluma (gobelenas) Iš parodos Windsoro universitete, Kanadoje

IVERTINA VIRIMĄ

Žmona vyrą prikėlė sakydama: "Eik žemyn pasižiūrėti. Man atrodo, kad plėšikas virtuvėje, užkandžiauja vakarienes likučiais." "Nesirūpink," atsakė vyras. "Ryt rytą ji palaidosiu."

Longina Kutchins

Sužiedotuvės

Lawrence L. Kutchins namuose, Hobart Ave., Palos Park, buvo neseniai sužadėtuvių vakariene, kurios metu tėvai paskelbė, kad jų duktė Longina ištėkės už An'hony B. Perino Jr. iš Orland Parko. Vestuvių data numatyta 1971 m. vasario 6 d.

Longina lankė Northern Illinois universitetą pustučių metų ir Chicagos Meno institutą. Ji erizo iš kelionės po Europą, kurioje išbuvo daugiau kaip penkias savaites, su savo dviem draugėm keliaudama po Prancūziją, Ispaniją, Luksemburgą, Italiją ir Maroką.

Jos sužadėtinis yra baigęs architektūrą ir dabar dirba Migliore Construction kompanijoje. Longina yra Prano Vizgirdo našlės dukraitė, taipgi Longino Kutchins ir jo žmonos dukraitė. Ji buvo Gintaro baltiaus debiutantė 1967 m.

Pašnekesys arbatėlėje (iš k.): Adelė Zunicė, Judy Stone, Ieva Zerome ir M. Eisiniene. Nuotr. J. Kasakičio